

Verksamhetsberättelse med bokslut 2005

ENSKEDE-ÅRSTA STADSDELSNÄMND

Innehållsförteckning

Kommunfullmäktiges mål	3
Sammanfattande analys av verksamhet och ekonomiskt utfall	4
Nämndens arbete under året	6
Förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna	8
Barn och ungdom	11
Vuxna och äldre	32
Medarbetarna	44
Bygga bostäder och utveckla Stockholm	48
Göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad	54
Bryta segregationen och fördjupa demokratin	56
Ta ansvar för ekonomin	65
Övriga redovisningar	82
Bokslut	86
Bilagor	88

Till
Enskede-Årsta stadsdelsnämnd

Verksamhetsberättelse med bokslut 2005

Förslag till beslut

1. Verksamhetsberättelse med bokslut 2005 godkänns och överlämnas till kommunfullmäktige och revisionskontoret.
2. Hos kommunstyrelsen hemställa om ombudgetering av 1,9 miljoner kronor för stimulansbidrag som inte använts under året.
3. Till kommunstyrelsen återredovisa 0,7 miljoner kronor för medel som inte kunnat användas till dagverksamhet för hemlösa.
4. Kvalitetsredovisningen för de pedagogiska verksamheterna överlämnas till utbildningsnämnden.
5. Enskedefältets skola avslutas som resultatenhet.

Ulla Thorslund
Stadsdelsdirektör

Leif Fransson
Chef ekonomi- och stadsmiljöavdelningen

Ingrid Friberg
Chef utföraravdelningen
funktionshindrade

Kristina Goldring
Chef beställaravdelningen
äldre och funktionshindrade

Katharina Norström
Chef avdelningen förskola-skola

Lena Rabe
Chef personal- och serviceavdelningen

Lena Rosdahl
Chef utföraravdelningen äldre

Bengt Stenström
Chef socialtjänstavdelningen

Ärendets beredning

Förslag till verksamhetsberättelse och bokslut 2005 för Enskede-Årsta stadsdelsnämnd har handlagts av ekonomi- och stadsmiljöavdelningen i samarbete med stadsdelsförvaltningens övriga avdelningar.

Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet 2006-02-07. Information enligt § 19 MBL har lämnats 2006-02-07. Förslaget har skickats till stadsdelsnämndens pensionärsråd och handikappråd samt till ungdomsråd och förskole- och skolråd.

Varje år ska nämnderna skriva en verksamhetsberättelse med bokslut för det gångna året. Verksamhetsberättelsen och bokslut med bilagor och specifikationer lämnas till revisorerna för att bereda frågan om ansvarsfrihet för respektive nämnd. Verksamhetsberättelsen utgör underlag för stadens årsredovisning, vilken är kommunfullmäktiges översikt och analys av utvecklingen av stadens verksamhet.

I bokslut och verksamhetsberättelse ska nämnden redovisa på vilket sätt den fullgjort sitt uppdrag. Det ska klart framgå hur nämnden uppfyllt kommunfullmäktiges övergripande inriktningsmål och prioriterade inriktningar.

Kommunfullmäktiges mål

Kommunfullmäktige har beslutat om fem övergripande inriktningsmål för mandatperioden. Målen har förtydligats med följande prioriterade inriktningar:

Förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna

- Barns och ungdomars villkor i Stockholm ska förbättras utifrån en helhetssyn på deras vardag och möjligheter att påverka denna.
- Staden ska ha en bra omsorg, vård och service för äldre, funktionshindrade och de mest utsatta som bygger på delaktighet, inflytande och respekt för den enskilde individen oavsett var i staden man bor.
- Kompetensförsörjningen ska säkras och goda möjligheter till kompetensutveckling erbjudas medarbetarna.

Bygga bostäder och utveckla Stockholm

- Nya bostäder som alla kan efterfråga ska byggas.
- Staden ska verka för en väl fungerande arbetsmarknad, goda förutsättningar för näringslivet, utveckling av trafiksystemen samt att regionens betydelse stärks.
- Ett hållbart trafiksystem.

Göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad

- Stadens mark- och vattenområden ska användas så att natur- och rekreationsvärden långsiktigt tryggas genom minimering och rening av utsläpp samt sanering av förorenade områden.
- Miljöarbetet ska stärkas på lokal och central nivå genom att miljöprogrammets sex mål är vägledande vid alla beslut i nämnder och bostadsstyrelser.

Bryta segregationen och fördjupa demokratin

- Metoder ska utvecklas inom stadens alla verksamheter i syfte att synliggöra, motverka och bryta fördomar, rasism och diskriminerande strukturer.
- Ökade möjligheter till reell påverkan ska skapas genom fördjupad lokal demokrati, delaktighet och inflytande.

Ta ansvar för ekonomin

- Nämnder och styrelser ska bedriva ett aktivt utvecklingsarbete med fokus på sina kärnverksamheter.
- Staden ska ta ett aktivt ansvar för ekonomin genom höga krav på budgethållning, en effektiv användning av resurserna samt en i övrigt god ekonomisk hushållning.

Sammanfattande analys av verksamhet och ekonomiskt utfall

Sammanfattande analys

Nämnden uppfyller kommunfullmäktiges övergripande inriktningsmål.

Förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna

Arbetet med att minska barngrupperna inom förskolan har fortsatt och barnomsorgsgarantin har uppfyllts. Nya samarbetsformer med brukarna har utvecklats. Skolorna har fokuserat på elevernas språk- och matematikutveckling. Barn i riskzonen har särskilt uppmärksammats. Sjukfrånvaron bland medarbetarna har fortsatt att minska.

Bygga bostäder och utveckla Stockholm

Samrådsmöten med boende och verksamma i området har givit kunskaper om lokala förutsättningar för den fysiska planeringen. Stadens mål om att halvera antalet personer med ekonomiskt bistånd från 1999 har inte nåtts. Förvaltningen har vid inköp eller leasing av bilar valt miljöbilar som drivs med etanol, biogas eller är elhybrider.

Göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad

Handledningar med relevanta mål, delmål och nyckeltal samt checklistor och råd för varje verksamhetsområde har utarbetats.

Bryta segregationen och fördjupa demokratin

Alla flyktingar har erbjudits en planering för introduktionen som oftast omfattar arton månader. Samarbetet med hälso- och sjukvården, föreningar och förvaltningarnas olika verksamheter har uppmärksammat flyktingarnas behov av insatser och möjlighet till delaktighet i samhället.

Ta ansvar för ekonomin

Nämnden visar, efter ombudgeteringar och återredovisningar, ett överskott på 4,5 miljoner kronor jämfört med budget. De pedagogiska verksamheterna visar ett överskott, vilket till stor del beror på minskade lokalkostnader. Utförarenheterna inom äldreomsorgen visar ett fortsatt underskott.

Stadsdelsdirektörens kommentar

Nämnden har uppfyllt kommunfullmäktiges övergripande inriktningsmål inom fastställd budget.

Under året har barngruppernas storlek i förskolan minskat, vilket innebär att 82 % av förskoleavdelningarna har ett barnantal som motsvarar förskoleplanens riktlinjer. Beslut som rör barn och ungdomar har belysts ur ett barnperspektiv. Barnomsorgsgarantin har uppfyllts.

Skolorna har i sitt arbete fokuserat på elevernas språk- och matematikutveckling. Skanskvärnsskolan och Nytorpsskolan har arbetat för att öka integrationen mellan särskola och grundskola.

En god omsorg, vård och service har erbjudits till äldre, funktionshindrade och de mest utsatta. De äldres individuella behov av hälso- och sjukvård har tillgodosetts inom de särskilda boendeformerna. Förvaltningen har samarbetat med olika föreningar kring aktiviteter för att bryta isoleringen hos äldre, exempelvis promenader, besök i hemmet och ledsagning. Inom Årstaprojektet har uppsökande verksamhet i samarbete med vårdcentralen bedrivits. Förvaltningen har samarbetat med landstinget för att skapa en god vård och omsorg för äldre och funktionshindrade. Den enskilde har fått sitt biståndsbeslut nyprövat eller uppföljt minst en gång under året.

Två nya råd, barnrådet samt anhörig- och brukarrådet, har bildats.

Inom individ- och familjeomsorgen har barn i riskzonen särskilt uppmärksamats genom en mer strukturerad samverkan med skolorna. Arbetslösa ungdomar och arbetslösa som står nära arbetsmarknaden har erbjudits riktade insatser.

Agenda 21-arbetet har fortsatt i Dalen, där olika grupper engagerats. Samarbetet med det lokala näringslivet har utvecklats.

Genom enheternas arbete med friskvård och rehabilitering har sjukfrånvaron minskat med en procentenhet. Chefsutveckling i olika former har erbjudits.

Bokslutet visar ett överskott på 8,4 miljoner kronor, jämfört med budgeten. Efter avsättning till resultatfond, begäran om ombudgetering samt återredovisning av medel återstår ett överskott på 4,3 miljoner kronor. Ekonomisk balans råder inför år 2006.

Ulla Thorslund
Stadsdelsdirektör

Nämndens arbete under året

Nämndens sammansättning

Nämnden består av 13 ledamöter och 13 ersättare.

Ledamöter: 1 ordförande (vänsterpartiet), 1 vice ordförande (kristdemokrater), 5 (socialdemokrater), 1 (miljöpartiet), 3 (moderata samlingspartiet), och 2 (folkpartiet).

Ersättare: 1 (vänsterpartiet), 1 (kristdemokrater), 5 (socialdemokrater), 1 (miljöpartiet), 3 (moderata samlingspartiet), och 2 (folkpartiet).

Antal sammanträden

Nämnden har haft tolv sammanträden under året. Information om sammanträdena har annonserats på förvaltningens webbplats och i lokaltidningen Mitt i Söderort samt affischerats på anslagstavlor i området. Antalet besökare har varierat från ett fåtal till ett 60-tal personer. De flesta frågor och synpunkter har berört närmiljön, parkunderhåll, trafiksituation och nybebyggelse. Många frågor har haft anknytning till ärenden på dagordningen.

Nämnden har haft en konferens inför verksamhetsplan och budget för år 2006.

Viktiga ärenden

Förutom verksamhetsplan, tertialrapporter och verksamhetsberättelse, medborgarförslag och remisser kan nämnas följande ärenden som nämnden beslutat om:

- enheternas kvalitetsgarantier.
- yttranden över detaljplaner för bygghandel i kvarteret Mejeristen samt bostäder i kvarteren Enskede Gård, Närdingen, Skälderviken, Åstorp och Jullovet samt vid Lindevägen och Sågverksgatan.
- Yttrande över program för bostäder och service vid Årstälänken.
- ny förskoleavdelning vid Valla Torg 43 och 49.
- utbyggnad av en avdelning vid förskolan Grafikvägen och två avdelningar vid Sågverksgatan samt en eller två avdelningar vid Hummelvägen 10.
- provisoriska och permanenta förskolepaviljonger.
- ledningsorganisation av Årsta- och Skanskvarns rektorsområde.
- Enskedefältets skolas organisation.
- resursenhetens nya organisation.
- nytt demensboende i Stureby.
- anhörig- och brukarråd för biståndsbedömning.
- projekt inom stadsdelsförnyelsen i Östberga.
- arbetsplan för kvinnofrid.
- caféverksamhet för ungdomar i Sturebyskolan.

Social delegation

I januari valde nämnden ledamöter och ersättare till social delegation. Delegationen, som har haft nitton sammanträden, behandlar ärenden som rör myndighetsutövning. Vid sju tillfällen har delegationen fått utbildning i anslutning till sammanträdena.

Demokratiberedning

Under året har demokratiberedningen arrangerat två möten. Beredningen har utvecklat möten med de boende i området. Beredningen har även deltagit vid invigningen av Träffpunkt Dalen, Gullmarsdagen och Hälsans stig i Östberga samt arrangerat ett möte med företagarna i Östberga och besökt råden.

Förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna

Brukarinflytande

Under året har förvaltningen arbetat aktivt med att vidareutveckla nya samarbetsformer med brukarna.

Inom förskolan har föräldrarna erbjudits inflytande genom utvecklingssamtal, föräldramöten samt förskoleråden. Ett nytt barnråd med barn i åldern 5-11 år har inrättats. Frågor som rör barnens vardag har diskuterats.

Varje elev och förälder har också erbjudits minst ett utvecklingssamtal per termin. Skolorna har haft olika kanaler för elev- och föräldrainflytande, som exempelvis elevråd, matråd och skolråd. Förskole- och skolrådet har också varit en viktig kanal.

Inom äldreomsorg och omsorg om funktionshindrade har ett aktivt arbete skett för att den enskilde ska kunna delta i planeringen av den egna omsorgen och servicen. Samverkan har skett med handikapprådet, pensionärsrådet, förtroenderåden vid servicehusen och anhörigråden vid sjukhemmen för att stärka brukarinflytandet. Ett nytt anhörig- och brukarråd har inrättats med representanter för pensionärs- och handikapprådet. Syftet är att vidareutveckla samarbetet med brukare och anhöriga samt ge möjligheter att påverka verksamheten.

Inom omsorg om funktionshindrade tillgodoses inflytandet genom hög tillgänglighet, föräldrasamtal, metod- och kontaktböcker samt individuella arbetsplaner.

Inom socialtjänsten har brukarnas synpunkter efterfrågats vid individuell planering, uppföljning av insatser samt vid brukarsamråd. En enkät med frågor om bemötande, tillgänglighet och rättssäkerhet har genomförts inom insatser för vuxna, barn och ungdomar samt försörjningsstöd.

Kartläggning av brukarnas behov har genomförts genom råden och vissa enheters uppföljningar. För att utveckla behovsinventeringen startar en arbetsgrupp i januari 2006. Under våren kommer resultaten från brukarundersökningarna att redovisas till nämnden.

Integrerat lednings- och styrsystem

Dialogmötena med enheterna har utvecklats under året. En ny form har prövats; stadsdelsdirektören har besökt alla enheter, dialogmöten har förlagts till enheterna och avdelningscheferna för socialtjänst respektive förskola och skola har haft dialogmöten med kollegans enhetschefer. Detta

har varit en del av arbetet med att få en helhetssyn på barn och ungdomars behov i stadsdelsområdet och för att hitta nya sätt att samverka över gränserna. Arbetsplatsombuden har också deltagit för att ge sin syn på enhetens måluppfyllelse, medarbetarnas delaktighet med mera. Fokus på årets dialogmöten har varit hur enheterna uppfyllt sina åtaganden, arbetet med ökad frisknärvaro, medarbetarnas delaktighet och brukarnas inflytande.

Varje månad arrangerar förvaltningen chefsforum för alla chefer, bland annat för att främja enheternas kvalitetsarbete. Här lyfts viktiga teman fram som ledarskap, arbetet med friskvård och hälsa samt kvalitetsutveckling. Under året har förvaltningen infört frukostmöten varje månad där chefer och handläggare får information om stadsdelsnämndens beslut. Enhetscheferna är indelade i olika chefsgrupper där deltagarna kommer från olika verksamheter för att bidra med erfarenhets- och kunskapsutbyte. Olika studiebesök har genomförts i syfte att lära av andra verksamheter.

Barnkonventionen

Beslut som rör barn och ungdomar har belysts ur ett barnperspektiv och har kommunicerats till berörda. Frågorna har gällt studier, arbetsmiljö, närmiljö, stödinsatser och aktiviteter. Förskolorna och skolorna har utvecklat sina arbetsformer för att göra barnen och eleverna mer delaktiga i utveckling och planering. I utvecklingssamtal och samtal om särskilda stödinsatser beaktas barnens och elevernas önskemål, synpunkter och situation. Medarbetare vid flera förskolor och skolor har fått utbildning i barnkonventionen. I några skolor har eleverna haft konventionen som temaarbete och bland annat diskuterat de fyra grundläggande principerna – förbud mot diskriminering, barnets bästa i främsta rummet, rätten till liv och utveckling samt rätten att få komma till tals.

Alla enheter inom socialtjänsten har arbetat systematiskt med att barnkonventionens fyra grundläggande principer beaktas. I samband med utredningar som berör barn har alltid barnets egen inställning redovisats om detta är möjligt. Om barnets inställning inte går att redovisa har detta dokumenterats särskilt.

Inom beställaravdelningen för äldre och funktionshindrade har det ingått att särskilt uppmärksamma barns behov när funktionshindrade vuxna eller föräldrar till funktionshindrade barn ansökt om insatser. Barnens situation och konsekvenser för barnen har beaktats och vägts in i beslutet. I det dagliga arbetet med barn med funktionshinder har ett tydligt fokus på barnens behov och önskemål funnits.

Enheten för stadsmiljö har beaktat barnens perspektiv i planer och program som rör den fysiska miljön och planeringen av verksamhetslokaler.

Handikappolitiskt program

Kommunfullmäktige har beslutat om ett nytt handikappolitiskt program från år 2005. Programmet berör stadens alla verksamhetsområden.

Programmet har integrerats i den ordinarie verksamheten. Vid flera förvaltningsledningsmöten har diskuterats hur alla enheter ska involveras i arbetet med att alltid uppmärksamma och involvera handikapperspektivet.

Tillgängligheten för personer med funktionshinder har bevakats i all planering när verksamhetslokaler byggs om eller nya skapas. Inför nämndens beslut när det gäller remisser av program, planer och andra förändringar av den fysiska miljön har samråd skett med handikapprådet.

Våld mot kvinnor

Under året har nämnden fattat beslut om en arbetsplan för kvinnofrid. Planen tydliggör förvaltningens ansvar när det gäller dels de boende i stadsdelen dels förvaltningens ansvar som arbetsgivare. Arbetet med att informera om den nya arbetsplanen har påbörjats och fortsätter under år 2006. Barn som upplevt familjevåld har särskilt uppmärksammas och en ny arbetsmodell har arbetats fram. Modellen behandlar ansvarsfördelning, bemötande, förhållningssätt samt råd och stöd till handläggarna.

Barn och ungdom

Förskoleverksamhet

Generella åtaganden

- Barn ges möjlighet att utveckla sitt ord- och begreppsförråd och sin kommunikativa förmåga samt stöds i sitt intresse för skriftspråk.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts. Förskolorna har utvecklat samlingarna genom att aktivera barnen mer och göra dem språkligt mer delaktiga. Olika barnkulturaktiviteter som "Dockan som pedagogiskt hjälpmedel", organiserad dramalek, rim och ramsor och sång och dans har bidragit till att utveckla barnens kommunikativa förmåga. Medarbetarna har haft möjlighet att låna språkstimulerande och specialpedagogiska material till enskilda barn eller mindre grupper vid "språkoleket". Åtagandet följs upp genom intern verksamhetsuppföljning, barnobservationer och frågor till föräldrarna.

- Barn får möjlighet att göra egna val av aktiviteter utifrån egna erfarenheter.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts. Barnen deltar i olika former av samarbete och planering. I olika aktiviteter tas hänsyn till barns önskemål och erfarenheter. Åtagandet följs upp genom intern verksamhetsuppföljning, barnobservationer och frågor till barn och föräldrar.

- Föräldrar erbjuds möjlighet till inflytande.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts. Förskolorna samarbetar dagligen med föräldrarna. Varje familj har erbjudits minst ett utvecklingssamtal per termin. Varje förskola har föräldramöten och olika samlingar med barn och föräldrar.

Lokala förskoleråd finns. Det centrala förskole- och skolrådet har varit ett stöd i arbetet med att utveckla brukarinflytandet. Rådet har behandlat frågor av mer övergripande karaktär. Åtagandet följs upp med frågor till föräldrarna om deras synpunkter på verksamheten, muntligt i den dagliga verksamheten, på föräldramöten och skriftligt i form av enkäter.

- Barns individuella utveckling dokumenteras och kommuniceras med föräldrarna.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts. Barnets individuella utveckling kommuniceras till föräldrarna i den dagliga kontakten och utvecklingssamtalet. Den pedagogiska dokumentationen har utvecklats genom ex-

terna kurser, datautbildning och interna nätverksgrupper mellan förskolorna. En nätverksgrupp arbetar med att förbättra dokumentationsunderlagen till barnens individuella handlingsplaner. Barns utveckling inom olika områden har dokumenterats i olika utställningar, som både har visats vid förskolorna och förvaltningens huvudkontor. Åtagandet följs upp genom frågor till föräldrarna och intern verksamhetsuppföljning.

- För varje barn med behov av särskilt stöd upprättas i samarbete med förälder/vårdnadshavare ett åtgärdsprogram med utgångspunkt från barnets egna behov och förutsättningar.
- Stödinsatser för barn i behov av särskilt stöd sätts in så snart som möjligt.

Uppfyllelse

Åtagandena har uppfyllts. Åtgärdsprogram har tagits fram i samarbete med föräldrar och resurssamordnaren vid resursenheten. Viktiga insatser har varit att sätta in en ansvarig personal till stöd för barnet samt samarbete med specialpedagoger, biståndshandläggare och förskolepsykolog vid resursenheten. Möjligheten att få låna specialpedagogiskt material vid "språköken" har varit ytterligare en insats. Åtagandena har följts upp genom frågor till föräldrarna och intern verksamhetsuppföljning.

Barngruppernas storlek

Arbetet med att minska barngrupperna har genomförts enligt planeringen. Under 2003 och 2004 var förskoleområdena i Östberga och Dalen prioriterade. Under år 2005 prioriterades de två förskoleområdena i Årsta och Johanneshov. Totalt minskades barngrupperna med ett tjugotal barn. De nya grupperna som startats under perioden och startar i början av 2006 har ett lägre barnantal.

Under våren hade 75 % av förvaltningens förskoleavdelningar ett barnantal som motsvarar förskoleplanens riktlinjer. Vid årets slut var motsvarande siffra 82 %. I verksamhetsberättelsen 2002 hade förvaltningens förskolor ett snitt på 16,7 barn i grupperna. I tertialrapport 1-2003 redovisades ett snitt på 16,3. Vid årets slut var den genomsnittliga barngruppsstorleken 15,58 att jämföra med 15,3 under år 2004. Andelen yngre barn har minskat i grupperna under året, vilket fått till följd att fler syskonavdelningar har bildats. Detta kan vara en orsak till att snittsiffran har ökat, trots ett aktivt arbete med att minska barngrupperna.

Vid årets slut var snittsiffrorna i förvaltningens förskolor följande: 13 barn i åldern 1-3 år, 15 barn i åldern 1-4 år, 16 barn i åldern 1-5 år, 18 barn i åldern 3-5 år och 16 barn som är 5 år.

Barnomsorgsgarantin

Barnomsorgsgarantin har uppfyllts under året. För att möta det förväntade behovet har två avdelningar startat i område Årsta 2. En avdelning i område Årsta 1 har gjorts om till en uteverksamhet, som inspirerats av Friluftsförbundet metod ”I Ur och Skur”.

Kvalitetsredovisning av förskolor

Kvalitetsredovisningen är en del av förskolornas verksamhetsberättelse. Redovisningen, som innehåller beskrivning av arbetssätt, resultat och måluppfyllelse samt bedömningsgrunder, presenteras i bilaga 6. Redovisningen ligger till grund för revidering av handlingsplaner och förändrat arbetssätt. Förskolornas innemiljö har förändrats från att vara en hemlik miljö till att vara en plats för lärande. Barnens möjligheter till inflytande har förbättrats genom att medarbetarna arbetat mer aktivt kring barnens önskemål och egna val av aktiviteter. Handlingsplanen för samverkan kring övergången mellan förskola och skola upprättades år 2004, men arbetet har genomförts under år 2005.

Uppfylla förskoleplanens mål

Kommunikation, språk och kultur

Arbetet med barnens kommunikativa utveckling är ständigt pågående. Riktade insatser har genomförts under året. De två språkpedagogerna har introducerat språkutvecklingsanalyser i förskolorna i Dalen och Östberga. Medarbetarna har erbjudits utbildning när det gäller barns och elevers första- och andraspråkutveckling. De har också startat ett nätverk runt språkutveckling för att på sikt göra lokala språkplaner. Medarbetare i alla förskoleområden har ökat sin kompetens när det gäller metoder för att stödja tvåspråkiga barn. Vissa förskolor har även ordnat språkrum för barnen.

Olikhet som tillgång

Förskolans mål är att varje barn ska erbjudas stöd för sin utveckling inom ordinarie verksamhet. För att kunna genomföra detta har medarbetare fått handledning av förvaltningens förskolepsykolog, talpedagog och resurspedagog. Bemanningen vid avdelningen har utökats med hjälp av särskilt avsatta medel vid behov. Arbetet med barn som behöver särskilt stöd har skett i samverkan med barnets föräldrar. Biståndshandläggare och resursamordnare vid resursenheten har samverkat i frågor kring särskolan och korttidstillsyn. Gruppstärkande lekar har varit en metod för att stödja barnen i att utveckla känslor av tillit och vänskap till varandra.

Resurspersoner för barn med autism har fått kompetensutveckling i studiecirkelform. Tolv resurspersoner har deltagit vid fem tillfällen per termin.

Kommunalt driven förskola i närområdet

Under året har det funnits både kommunalt och enskilt driven förskoleverksamhet på gångavstånd fördelat över hela stadsdelsområdet.

Brukarinflytande

Varje familj med barn i förskolan har erbjudits minst ett utvecklingssamtal per termin. Varje avdelning har haft minst ett föräldramöte per år. De fem förskoleområdena har fungerande lokala förskoleråd. Föräldrarnas synpunkter har även inhämtats via enkäter.

Föräldrarnas synpunkter har gällt öppettider, matsedeln, lokalanvändning och utevistelse. Förskolorna har anpassat öppettiderna, förändrat innehåll i matsedeln och informerat om den i god tid och väntat med lokalförändringar efter föräldrars önskemål. Önskemål om utevistelse och utflykter har så långt som möjligt tillgodosetts.

Det centrala förskole- och skolrådet har också varit ett stöd i arbetet med att utveckla brukarinflytandet. Rådet har behandlat frågor av mer övergripande karaktär.

Brukarundersökningar

Utbildningsförvaltningen har genomfört en brukarenkät bland förskoleföräldrar i staden. Enskede-Årsta hörde till de fem stadsdelar som hade de mest nöjda föräldrarna. Fyra av fem förskoleområden har genomfört föräldraenkäter. Området som inte använt sig av enkätundersökning har fångat upp synpunkter genom bland annat det lokala förskolerådet. Brukarna har överlag haft en positiv inställning till verksamheten och medarbetarna. Under april månad fick 75 slumpvis utvalda femåringar i förskolan svara på en enkät. De utgör cirka 25 % av det totala antalet inskrivna femåringar. Barnen är nu mer positiva till sin förskolevistelse än i 2004 års undersökning. Till exempel kan nämnas att samlingen, som året innan lyftes fram som ett förbättringsområde, har förbättrats markant enligt barnens uppfattning. Under året har förskolorna haft samlingen som ett utvecklingsområde, vilket givit resultat.

Klagomål och synpunkter

Ett fåtal skriftliga synpunkter eller klagomål har framförts. Klagomålen handlar bland annat om bemötande, ändrad åldersindelning, för få platser vid den avdelning som inspirerats av Friluftsförbundets metod ”I Ur och Skur”, barngruppernas storlek, att ordinarie personal har handledning under dagtid och utemiljön på förskolornas gårdar. Där det har varit möjligt har synpunkter och klagomål åtgärdats.

Utredningar och domar

Under året inspekterade utbildningsförvaltningen tre förskolor, Glasmålningen, Rothugget och Årstagården. Rapporterna redovisas, tillsammans

med handlingsplaner för förbättringsområden, för nämnden i mars 2006. I början av året genomförde arbetsmiljöverket en undersökning av buller i förskolorna. Olika insatser har gjorts för att sänka bullernivån. Exempelvis har inredning med ljuddämpande egenskaper prioriterats vid inköp där det har varit möjligt. Även arbetssätt, arbetsformer och förhållningssätt har diskuterats. Förvaltningen kommer, i samarbete med de fackliga organisationerna, att utarbeta ett svar till arbetsmiljöverket. Svaret redovisas för nämnden under våren 2006.

Projekt genom kompetensfonden

Under våren startade ett kombinerat "språkotek" och "lekotek", där medarbetare haft möjlighet att under handledning av talpedagog och specialpedagog utveckla metoder och kunskap inom området. Här har även medarbetarna kunnat låna språkstimulerande och specialpedagogiskt material till enskilda barn eller mindre grupper. Projektet, som finansieras av kompetensfonden, avslutas i augusti 2006 och övergår då i ordinarie verksamhet.

Medarbetare från nästan alla förskoleområden har deltagit i olika matematikutbildningar och språkutbildningar, som anordnats av kompetensfonden. Medarbetare i Årsta 1 deltog i matteprojektet "Matematik från början". Som en följd av detta arbete blev förskolan Årstaliden nominerad till Natur och Kulturs lärarpris, som de sedan glädjande nog vann.

Medarbetare i förskoleområde Årsta 1 har även deltagit i en utbildning i dokumentation enligt Reggio Emilia-metoden.

Utbildningar har också genomförts för att stärka kompetensen bland utbildade barnskötare, barnskötare med äldre utbildningar samt vidareutbilda förskollärare.

Andra projekt

Årsta 1 har drivit ett projekt om genusperspektiv vid förskolan, barnyoga samt handledning av specialpedagog avdelningsvis. Årsta 2 har drivit ett projekt för att hitta modeller i vardagsarbetet med matematik. Stureby-Östberga har startat en ateljé vid förskolan Rothugget.

Grundskola och skolbarnsomsorg

Generella åtaganden

- Varje elev får stöd i sin språkutveckling och stärks i sin matematikkunskap.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts. Skolorna har i sitt arbete fokuserat på elevernas språk- och matematikutveckling och deltagit i kompetensfondens utbildningar i ämnet. Olika läsgrupper, ”Hela skolan läser”, satsningar på svenska som andra språk och språkpedagogernas arbete vid Östbergaskolan och Nytorpsskolan har bidragit till måluuppfyllelsen. Matematikverkstäder och särskilda matematikgrupper, studiedagar i matematik i samarbete med lärarhögskolan samt matematikspråk för elever med annat modersmål har också bidragit till måluuppfyllelsen. Åtagandet följs upp genom läsutvecklingsschema (LUS), matematikdiagnoser, nationella prov, betygsstatistik samt skolverkets analysverktyg för matematikkunskaper.

- Alla elever har en individuell utvecklingsplan.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts till viss del. De individuella utvecklingsplanerna, med utvecklingssamtalet som utgångspunkt, tas nu fram. Arbetet ska vara klart under år 2006. Skolverkets anvisningar diskuteras i arbetslagen. Kvällsföreläsningar har arrangerats för medarbetare och kontakter har tagits med andra skolor. Nytorpsskolan har tagit fram en särskild mall.

- Skolans förebyggande arbete innehåller plan mot mobbning, sexuella trakasserier och ett aktivt arbete mot droger.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts. Skolorna har planer mot mobbning och sexuella trakasserier samt för det drogförebyggande arbetet. Skolorna arbetar aktivt med antimobbningsteam, trygghetsplaner, temat livskunskap samt elevvårdsteam och kamratstödjare. I det drogförebyggande arbetet samarbetar skolorna med förvaltningens drogförebyggande samordnare. Eleverna vid Östbergaskolan kan gå till en pratstuga två lunchraster i veckan och prata med en vuxen om det som känns viktigt för dem.

Åtagandet följs upp genom stadens brukarenkät, drogvaneundersökning, egna enkäter samt avstämningar med antimobbningsteam och elevvårdsteam en gång i månaden.

- Skolbarnsomsorgens pedagogik och metodik stödjer lärandet utifrån varje barns förutsättningar och behov.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts. Skolorna samverkar både personal- och lokalmässigt med skolbarnsomsorgen. Medarbetarna har gemensam planeringstid. Några skolor har arbetat fram en gemensam plan för hur elevens hela dag ska genomsyra verksamheten. Åtagandet följs upp genom utvärderingar i dialogform med barn och medarbetare, utvärderingar i arbetslagen samt enkäter till barn och föräldrar.

- Barn ges i ökad omfattning möjlighet till regelbundna fysiska aktiviteter och med särskild hänsyn tagen till barn med funktionshinder.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts. Skolorna har haft hälsoveckor, lekar och idrottsaktiviteter i samarbete med "Handslaget", skolkjogg, trettio minuters rörelse i samband med lunch samt schemalagd tid för "fys-pass". Elevernas idrottsförening vid Nytorpsskolan har startat igen.

Åtagandet följs upp genom mentorsgrupper, arbetslagen, samtal med elever och egna enkäter.

- Stödinsatser för barn med behov av särskilt stöd sätts in så snart som möjligt.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts. Skolorna kartlägger elevernas inlärnings-svårigheter och fattar beslut om åtgärdsprogram vid elevvårdskonferenser tillsammans med föräldrarna. Skolorna har även förbättrat schemaläggningen för specialpedagogiska insatser och utvecklat systemen med mentorer och arbetslag för att tidigt upptäcka och definiera behoven.

Åtagandet har följts upp genom samtal med föräldrar, lärare och specialpedagoger. Uppföljning har även gjorts genom betygsstatistik, nationella prov, diagnoser, läsutvecklingsschema (LUS) samt beslutade åtgärder i elevvårdsteam.

- Det är lätt för barn och vuxna att föra fram sina synpunkter och att ha inflytande i frågor som rör dem.
- Olika forum finns för att stärka brukarnas inflytande.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts vid fyra av skolorna och till viss del vid tre av dem. Årtaskolan, Skanskvarnsskolan och Östbergaskolan har inget skol- och förvaltningsråd men arbetar på att starta sådana under år 2006. Övriga skolor har skol- och förvaltningsråd.

Alla skolor har elevråd, matråd, samarbete med föräldraföreningar, föräldramöten samt utvecklingssamtal med elever och föräldrar. Brukarenkäter, både egna och stadens, har genomförts för att fånga upp synpunkter från elever och föräldrar. Föräldrar är också välkomna att kontakta medarbetare och skolledare.

- Barnkonventionens fyra grundläggande principer beaktas i all verksamhet – förbud mot diskriminering, barnets bästa i främsta rummet, rätten till liv och utveckling samt rätten att få komma till tals.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts. Vid elevvårdskonferenser och andra möten med elever, föräldrar och medarbetare har alltid eleverna tillfrågats om synpunkter och önskemål. Genom skolornas trygghetsarbete kommer barnens behov i första rum. I det ämnesövergripande temat livskunskap har barnkonventionen tagits upp. Konventionen ingår i många av arbetslagens arbetsplaner. Under året har skolorna haft temaarbete med eleverna kring barnkonventionen, exempelvis på FN-dagen. I klassrummet har de grundläggande principerna diskuterats. Medarbetarna har fått föreläsningar om konventionen genom Rädda Barnen. Åtagandet har följts upp genom stadens brukarenkät, egna enkäter och samtal.

Utveckla skolbarnsomsorgens pedagogik

Skolorna har utvecklat samarbetet mellan skola och skolbarnsomsorg med utgångspunkt från barnets hela dag. Vid de flesta skolorna är medarbetarna organiserade i samma arbetslag och lokaler och träffar barnen hela dagarna i olika aktiviteter. De har också haft gemensamma planeringsdagar och studiedagar om lärande och lekens betydelse för lärande och social utveckling. Skolbarnsomsorgens pedagogik och metodik ska lyftas fram ytterligare under år 2006.

Brukarinflytande

Varje elev och föräldrar har erbjudits minst ett utvecklingssamtal per termin. Föräldrar har också alltid möjlighet att föra fram synpunkter direkt eller genom klassmöten. Skolledningarna har träffat föräldraföreningarnas styrelser regelbundet. Vid Östbergaskolan har föräldrarna bjudits in till frukostmöten med rektor en gång i månaden. I skolråden har övergripande frågor behandlats.

Föräldrars och elevers synpunkter på exempelvis korridorer, skolgårdar och webbsidor har lett till att korridorer målats om, webbsidor uppdaterats, skolgårdar rustats upp och städningen förbättrats. En av entréerna på Enskede skola har handikappanpassats. Matråden har lett till att nya maträtter har införts och att varierat vegetariskt utbud erbjuds. Skolorna har också strukturerat klassråden bättre, så att eleverna får större möjligheter

att komma till tals. På Enskede skola har önskemålen om en utökad IT-användning bland annat resulterat i ett datautrustat mediatek.

Förskole- och skolrådet har också varit ett viktigt forum för att fånga upp synpunkter.

Kvalitetsredovisning av skolor

Kvalitetsredovisningen är en del av skolornas verksamhetsberättelser. Redovisningen, som innehåller arbetssätt, resultat, måluppfyllelse och bedömningsgrunder, presenteras i bilaga 7. Redovisningen ligger till grund för revideringar av skolornas handlingsplaner, förändringar av arbetssätt och bättre uppföljningar av kunskapsmålen. Arbetet med livskunskap, trygghetsgrupper och trygghetsråd har bidragit till en ökad kompetens hos medarbetare och elever i konfliktlösning. Skolorna har börjat att utveckla metoder för att kartlägga elevernas kunskaper. Lärarna har reviderat kursplanerna och tillsammans med eleverna diskuterat mål och betygskriterier. Handlingsplanen för samverkan kring övergången mellan förskola och skola upprättades år 2004, men arbetet har genomförts under år 2005.

Bedömaröverensstämmelse

Bedömningen av elevernas resultat i förhållande till kunskapsmålen grundar sig på utvecklings- och föräldrasamtal, läsutvecklingsschema (LUS), nationella prov, enkäter, diagnoser samt intern utvärdering och observationsmodeller. Skolledare och lärare deltar i utbildningsförvaltningens nätverksutbildningar om metoder för att förbättra bedömaröverensstämmelse och gemensamma kravnivåer.

Pilotprojekt om fritidsklubbar

Östbergaskolan och Årstaskolan har deltagit i stadens pilotprojekt med fritidsklubbar för barn i åldern 9-12 år. Med hjälp av extra medel har skolorna utvecklat sitt samarbete med kulturskolan inom musik, bild och textil samt med idrottsföreningarna inom "Handslaget". Vid Årstaskolan har barnen erbjudits gitarrkurser, dans, DJ-kurser, bowling, badminton och rugby. Dessutom har en musikstudio och replokal ställts i ordning. Vid fritidsgården i Östberga har barnen erbjudits kurser i måleri och lera, göra egen musik på dator, teaterföreställningar och bowling. Skolorna har haft viss gemensam planering av aktiviteterna. Erfarenheterna från pilotprojektet ligger till grund för fritidsklubbarnas verksamhet för år 2006.

Klagomål och synpunkter

Ett fåtal muntliga och skriftliga synpunkter eller klagomål har framförts. Klagomålen handlar bland annat om att lokaler inte är tillräckligt handikappanpassade, skolans ansvar för stulna ägodelar, restriktioner när det gäller ledighet för utlandsresor, gruppstorlek i språkundervisningen och

bemötande i samtal mellan lärare, förälder och elev. Där det har varit möjligt har synpunkter och klagomål åtgärdats.

Brukarundersökningar

Utbildningsförvaltningen har genomfört brukarundersökningar i förskoleklass, skolår 3, år 6 och år 9 i alla våra skolor. Resultaten i förskoleklass och år 3 visade att föräldrarna i hög grad var nöjda med verksamheterna. Enkäten i år 6 och 9 visade bland annat att eleverna efterlyste större möjligheter att använda IT. Brukarundersökningen redovisas muntligt för nämnden i mars.

Sex av sju skolor har genomfört egna enkäter för att fånga upp föräldrarnas synpunkter. En av skolorna har inte använt enkät utan har fått synpunkter bland annat genom skolrådet.

Elever som riskerar att inte nå målen

Skolresursteamet har arbetat med familjen och skolan för att hitta lösningar när barn har svårigheter i skolan. I arbetet har ingått KOMET-utbildningar för föräldrar och medarbetare och att ta fram en handlingsplan för elever som av olika anledningar inte tar sig till skolan. Språkpedagogerna i Östbergaskolan och Nytorpsskolan har fortsatt sitt arbete med språkanalyser.

Stadsdelen har organiserat sex stadsdelsövergripande små undervisningsgrupper för elever som behöver olika slags stöd. Två specialpedagoger har handlett medarbetarna i dessa små grupper inom ramen för ett kompetensfondsprojekt, "Modeller i vardagen". Skolorna har utvecklat sina åtgärdsplaner och rutiner med elevvårdskonferenser och uppföljningssamtal med elever och föräldrar.

Integrering mellan särskola och övrig skolverksamhet

Skanskvarnsskolan och Nytorpsskolan har arbetat för att öka integrationen mellan särskola och grundskola. Gemensamma kulturevenemang och lov- och sommaraktiviteter har arrangerats. Skolorna har även arbetat med värdegrund, betyg samt bedömning och kravnivåer. Dessutom har gemensamma undervisningsgrupper och skolbarnsomsorg bidragit till att öka integrationen.

Skolornas årskursindelning och upptagningsområde

En utredning om Enskedefältets skola kan ombildas till en F-5 skola eller F-9 skola har gjorts. I november beslutade nämnden att skolan även fortsättningsvis ska vara en F-6 skola. Skolan ska dock samordna sin planering med Enskede skola. I utredningen konstaterades också att det inte fanns någon lokalmässig överkapacitet vid de båda skolorna och att det för närvarande inte går att lokalintegrera de externa verksamheterna.

Under hösten har frågan om att ombilda Östbergaskolan till en skola med F-5 eller F-9 utretts. I januari 2006 beslutade nämnden att skolan även fortsättningsvis ska vara en F-6 skola. I början av året beslutade kommunstyrelsen om ett nytt upptagningsområde för Östbergaskolan. Från och med höstterminen kommer elever från Östbergaskolan att fortsätta skolår 7-9 i Sturebyskolan.

Resursenheten inklusive skolresursteamet

Under året utvärderades resursenheten, vilket resulterade i en omorganisation. En samlad syn på arbetet gentemot stadsdelens ungdomar och behovet av att samla alla frivilliga verksamheter gav resursenheten en ny inriktning. I resursenheten ingår fritidsgårdar och caféer, fältassistenter, skolresursteamet, drogforebyggande samordnare, ungdomslots och öppna förskolor.

Skolresursteamet ingår också i den nya organisationen. Under hösten har teamet arbetat i en arbetsgrupp med representanter från skolorna, socialtjänsten och resursenheten. Uppdraget har varit att, tillsammans med socialtjänstavdelningen, hitta former för samverkan kring elever med stor ogiltig frånvaro. En handlingsplan har tagits fram och beslutas av nämnden i mars 2006. Teamet har även utbildat medarbetare och föräldrar vid Skanskvarnsskolan, Årtaskolan, Enskedefältets skola och Sturebyskolan i KOMET-metoden.

Samverkan

Förvaltningen har samarbetat med landstinget kring BUS-arbetet. Under året har tio möten hållits och tolv elevärenden har tagits upp. Principer för ärendebedömningar och samverkansformer samt genomförande av utbildningen BUS-Kompis har även diskuterats.

Avdelning förskola-skola och socialtjänst har också samverkat i en föreläsningsserie samt en minimässa på Nytorpsskolan på temat "Stadsdelens barn". Inbjudna var alla medarbetare inom verksamheterna.

Uppföljning

Uppföljning av grundskolans kunskapsmål

Gymnasiebehörighet år 2004 och 2005

Skola	Andel (%) gymnasiebehöriga	
	2004	2005
Enskede skola	99,0	96,0
Nytorpsskolan	87,0	85,0
Sturebyskolan	98,9	98,6
Årstaskolan	93,0	91,0
Förvaltningen	95,5	93,0
<i>Stockholm</i>	<i>90,0</i>	<i>89,1</i>

Av eleverna som slutade skolår 9 var 93 % behöriga att söka till gymnasiet. Resultaten vid Enskede skola och Nytorpsskolan beror på nyinflyttade elever med annat modersmål än svenska som behövt särskilt stöd.

Resultat i nationella prov i svenska år 2004 och 2005 i skolår 5 och 9

Skola	Nått nivå år 5 i %		Nått nivå år 9 i %	
	2004	2005	2004	2005
Enskedefältets skola	100	93		
Enskede skola	99	96	99	96
Nytorpsskolan	100	87	87	91
Skanskvarnsskolan	96	93		
Sturebyskolan	90,2	97,8	98,9	98,6
Årstaskolan	100	95	88,3	98,5
Östbergaskolan	70	90		

Alla skolor visar sämre resultat år 2005 för år 5, jämfört med året innan. Undantagen är Östbergaskolan och Sturebyskolan. Särskilt Östbergaskolans positiva utveckling i svenska bör uppmärksammas. Skolan har ökat antalet personaltimmar i svenska som andra språk. Språkpedagogens insats har haft betydelse och lärarna har deltagit i språkutbildningar som anordnats av kompetensfonden. Förbättringen för elever i skolår 9 vid Nytorpsskolan och Årstaskolan ska också noteras. Även där har medarbetarna deltagit i språkutbildningar.

Resultaten vid de övriga skolorna påverkas bland annat av antalet elever med annat modersmål och elever som kommit direkt från förberedelseklass i en annan stadsdel. Skolornas insatser har varit språkstöd, förberedelseklass eller särskilda undervisningsgrupper för elever i behov av särskilt stöd.

Elevhälsa

Under året har förskolor och skolor deltagit i olika typer av utbildningar och nätverk kring kost. Syftet är att förbättra matvanorna och minska söta produkter i förskolor och skolor. Förskolechefer, rektorer och förvaltningspersonal har fått information av en kostinformatör från stadens centrala kostenhet. Vid mötet presenterades kursutbud och de möjligheter som finns när det gäller riktat stöd i kostfrågor.

Skolorna har tagit bort sötsaker från cafeterierna och har matråd med medarbetare och elever. Förskolor och skolor köper i stor utsträckning ekologiska varor.

Alla skolor samverkar med "Handslaget", Sveriges idrottsförbunds satsning, som startade år 2004. Vid Nytorpsskolan har de nya profilklasserna i idrott skapat ett större intresse bland eleverna för idrottsaktiviteter. Vid Sturebyskolan har alla elever en hälsovecka och vid Enskede skola har eleverna friskvårdsaktiviteter på elevens valtid. Östbergaskolan har en skolorggslinga för eleverna i skolår 1-3 och vid Enskedefältets skola har eleverna trettio minuters rörelse i samband med lunchrasten.

Det ämnesövergripande temat livskunskap har införts vid alla skolor. Under året utbildades handledare, som sedan hållit studiedagar för medarbetarna vid skolorna. Varje skola har upprättat en handlingsplan för detta arbete. Vid några skolor har livskunskap varit schemalagt. Vid andra har man tagit upp temat på mentorstimmar, i arbetslagen och i de olika ämnena.

Utredningar och domar

Under året har utbildningsförvaltningen gjort inspektioner vid Skanskvärnsskolan och Enskedefältets skola. Rapporterna kommer, tillsammans med handlingsplaner för förbättringsområden, att redovisas till nämnden i mars 2006. Skolverket har beslutat i sex enskilda elevärenden. I ett fall riktades kritik mot staden. Ärendet rörde främst brister i beslut om elevvårdsåtgärder och mottagande i fristående skola.

Projekt genom kompetensfonden

Projektet "Modeller i vardagen" startade i augusti med medel från kompetensfonden. Två specialpedagoger har handlett medarbetarna i de stadsdelsövergripande undervisningsgrupperna. De har även ordnat gemensam fortbildning och sett till att samverkan skett mellan grupperna. Målet är att inkludera eleverna i den ordinarie verksamheten. Projektet avslutas i augusti 2006. En av specialpedagogerna kommer att ingå i den ordinarie verksamheten som fortsatt resurs.

Förvaltningen deltar, tillsammans med Farsta och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar, i en central utredning om hur specialkost hanteras och tillagas. Utredningen avslutas i augusti 2006.

Alla skolor har deltagit i kompetensfondens utbildningar i matematik, exempelvis matteverkstad. Skolorna har även deltagit i utbildningar kring elevers språkutveckling och barn i behov av särskilt stöd. Enskede skola har deltagit i utbildning kring lösningsfokuserat arbetssätt. Skanskvarns-skolan har fortsatt med sitt projekt med kompetensutveckling för assistenter inom verksamheten för funktionshindrade elever.

Enskedefältets skola och Enskede skola har deltagit i ”Det andra klassrummet”, ett samarbetsprojekt med Tekniska muséet.

Årstaskolan och Sturebyskolan deltar i projektet ”Skolor möter skolor”, som pågår under åren 2005-2008. Projektet syftar till att skapa virtuella och verkliga möten mellan skolledare, lärare och elever i Stockholm och Leeds, England.

Under året har projektet Roma kulturklass haft fokus på att utveckla undervisningen på romanes. Erfarenhetsutbyte har skett med forskare i Österrike för att ta reda på vad olika moderna begrepp och matematiska uttryck heter på romanes. Seminarier om romsk historia och kultur har genomförts för lärare och handläggare inom socialtjänsten. Syftet har varit att ge större förståelse vid möten med romer.

Andra projekt

Under året har Årstaskolan haft ett utbytesprojekt (Comenius) med Italien och ett projekt ”Skolor mot rasism”.

Östbergaskolan har drivit ett värdegrundsprojekt och Sturebyskolan ett hälsoprojekt. Enskede skola har haft ett mediateksprojekt.

Enskede skola, Nytorpsskolan och S:t Eriks Katolska har ett läsprogram i samverkan med Enskede och Skarpnäcks bibliotek samt några skolor i Skarpnäck och utbildningsförvaltningen. Projektet fortsätter under år 2006.

Fritid och kultur för barn och ungdom

Generella åtaganden

- Barn och ungdomar erbjuds strukturerad verksamhet och möjlighet till social samvaro i drogfri miljö.
- Barn och ungdomar ges möjlighet att påverka verksamheten både i planerings- och genomförandestadiet.
- Barn och ungdomar ges möjlighet att utöva fritids- och kulturaktiviteter där olika intressen och behov kan tillgodoses.

Uppfyllelse

Åtagandena har uppfyllts. Viktiga insatser har varit samverkan med skolan i undervisning och rastverksamhet, fritids- och kulturaktiviteter, kompetensutveckling samt att verksamheterna är strukturerade. Bedömningen grundar sig på utvärdering med ungdomarna, kontakt med föräldrar och kulturombud, statistik samt dagbok över aktiviteterna.

Mötesplatser för ungdomar

I januari öppnade Café Enskede i Enskedeskolan. Verksamheten har utvecklats positivt med alltfler besökare. Fritidsgårdarna och Café Enskede har inte lyckats samordna öppettiderna i större utsträckning under året. Verksamheterna har i uppdrag att samordna detta under år 2006. Däremot har fritidsgårdarna samordnat vissa gemensamma aktiviteter, som exempelvis Valborgsdisco och Halloweenfest med lyckat resultat. En utredning om caféverksamhet för ungdomar vid Sturebyskolan gjordes under hösten. I december beslutade nämnden att verksamheten ska starta under våren 2006.

Lokal kulturverksamhet

Förskole- och skolbarn har tagit del av teaterföreställningar, sagoberättande, museibesök, cirkus samt rim och ramsor.

De åtta föreställningarna vid Årsta Teater som skolor och förskolor erbjudits har varit fullsatta. Två tältföreställningar har anordnats i parkleken Backen med en teater för yngre barn och en för tonåringar. Cirkusskolan har haft tio föreställningar för barnen i förskolorna i Stureby och Östberga.

Biblioteken i Dalen och Årsta har erbjudit de yngsta barnen en serie med rim och ramsor. Alla mellanstadieelever har erbjudits ett författarseminarium på temat Harry Martinsson. Alla klasser i Nytorpsskolan har erbjudits olika kulturaktiviteter, exempelvis teaterföreställningen "Guds samlade verk" för högstadieelever samt teaterföreställning och museibesök för mellanstadieeleverna. Barn i sexårsverksamheten och lågstadiet har haft en serie med sagoberättelser och sett en teaterföreställning på Dramaten.

Uppsökande och förebyggande arbete

Förvaltningen har samverkat med landstinget i BUS-arbetet. Skolresursteamet har arbetat konsultativt med föräldragrupper, medarbetare och elever och medverkat i KOMET-utbildningarna i skolorna. De har även arbetat med elever som riskerat att straffa ut sig från skolan och som har stor ogiltig frånvaro.

Förvaltningens drogforebyggande samordnare har tillsammans med medarbetare vid Enskede skola fått utbildning i Örebro preventionsprogram för att kunna utbilda stadsdelens lärare i programmet.

ANT-undervisningen vid skolorna har främst bedrivits inom ramen för den vanliga undervisningen samt livskunskap. Samordnaren har medverkat i diskussioner och samtal med elever på lektioner och har även informerat lärare och föräldrar på skolorna om det drogförebyggande arbetet. Lokala arbetsplaner för skolornas drogförebyggande arbete har tagits fram.

Två inköpsstudier av försäljning av folköl har gjorts under året. Syftet är att se om handlarna följer alkohollagens bestämmelser för ålderskontroll. Åtta av sexton handlare sålde öl utan att förvissa sig om att mottagaren var 18 år. Handlarna fick brev som uppmanade till skärpt kontroll. En av de åtta sålde återigen vid ett nytt tillsynsbesök. Ytterligare tre av tolv affärer sålde vid detta besök. Alla öl- och tobakshandlare i området har inbjudits till utbildning om tobaks- och alkohollagens bestämmelser.

Brottsförebyggande rådet organiseras i en styrgrupp och två lokala brottsförebyggande råd i Östberga och Dalen. Styrgruppen har bestått av stadsdelsdirektör, avdelningschefer, en polis samt en rektor. Olika arbetsgrupper har tillsatts när det behövs. Rådet har haft cirka 10 sammanträden, där framförallt åtgärder mot ungdomsbrottsligheten har behandlats. Det lokala Brå i Östberga har påbörjat samarbete med stadsdelsförnyelsen. Andra viktiga frågor har varit:

- Tryggheten vid Gullmarsplan.
- Tryggheten i Årtaskogen.
- Bilbrottsligheten i Årsta.
- Tryggheten för barn och ungdomar .
- Stadsdelsförnyelsen i Östberga.

Försöket med väktare vid Gullmarsplan har gjort att den upplevda tryggheten ökat. Förvaltningen arbetar vidare med frågan tillsammans med företagarföreningen.

Sommarkoloniverksamhet

Under året har förvaltningen erbjudit 622 barn i åldern 8-16 år kolloplats. Av dessa var 342 flickor och 280 pojkar. Av dem som erbjöds plats tackade 119 nej. Motsvarande siffror för år 2004 var totalt 552 barn som erbjöds plats och 65 barn tackade nej. Barn med särskilda behov har fått tillgång till resurspersonal för att kunna åka på kollo. Funktionshindrade barn har haft möjlighet att få kolloplats via socialtjänstförvaltningen.

En ny upphandling av kolloplatser för åren 2006-07 har genomförts, där alla stadsdelsnämnder har deltagit.

Förvaltningen har även erbjudit öppen sommarverksamhet vid Simpvik och Sävsnäs på Gålö. Vid Simpvik har barn och ungdomar inom våra förskolor och skolor erbjudits olika aktiviteter. Under sommaren har cirka

1 260 barn deltagit i verksamheten. Boende i stadsdelen har erbjudits sommaraktiviteter vid Sävnäs. Under sommaren deltog cirka 235 gäster i verksamheten.

Ungdomslotsen

Ungdomslotsen har deltagit i stadsdelsförnyelsens projektgrupp till och med september. Följande aktiviteter har arrangerats: "Tjejlördag" på Östberga fritidsgård och teaterkurs för flickor. Under året har även Östberga Killgrupp startats för att stärka självkänslan samt bekräfta pojkarnas positiva egenskaper och gemensamma upplevelser. Cirka 10-15 pojkar deltog. En lokal förening, Östberga United fotboll, startade med cirka 15 ungdomar.

Medarbetarnas utbildning

Föreståndarna för Östberga och Årsta fritidsgårdar går en utbildning inom fritidssektorn, som fortsätter under hela 2006. Medarbetare vid Årsta fritidsgård har deltagit i fortbildningar vid Årtaskolan. Medarbetarna vid Dalens fritidsgård har deltagit i två seminarier om droger.

Brukarinflytande

Fritidsgårdarna har ännu inte startat något gårdsråd. I Årsta ökade dock intresset efter att ungdomsrådet hade några av sina möten på gården. I Dalen avbröts diskussionerna, eftersom verksamheten under hösten evakuerades på grund av vattenläcka. Synpunkter på verksamheterna har tagits in genom enskilda samtal, samtal i grupp eller så kallad vid-dörrenenkäter. På Årsta fritidsgård har ungdomarnas synpunkter resulterat i ny inredning och fyra stora väggmålningar. På Östberga fritidsgård har en stor satsning på datamusik gjorts som resultat av besökarsynpunkter. Sammantaget har synpunkterna bidragit till att göra verksamheterna bättre.

Projekt genom kompetensfonden

Medarbetarna vid fritidsgården i Östberga går en ettårig utbildning genom Skarpnäcks folkhögskola i kompetensfondens regi. Utbildningen avslutas år 2006.

Förbättringar för barn och ungdom med funktionshinder

Generella åtaganden

- Biståndshandläggningen är aktuell och utvärderas utifrån den enskilda individens behov.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts. Biståndshandläggarna har oftast informerat barnets föräldrar både muntligt och skriftligt om beslutet. Alla

beslut har skickats skriftligt. Vid avslag har även information om hur man överklagar bifogats.

Korttidstillsyn för barn över 12 år

Nytorpsskolan och Skanskvarnsskolan har bedrivit korttidstillsyn för barn över 12 år efter LSS-beslut. Under året har barn över 12 år med funktionshinder erbjudits skolbarnsomsorg.

Kosten på korttidshem

En dietist har besökt korttidshemmen för att höja kvaliteten och utbudet på kosten. Medarbetarna har utbildats i nutrition, näringslära, sondmatning och tugg- och sväljkurs samt fått information om specialkost.

Fritid- och kulturutbud

Under året har enheterna utvecklat arbetet med alternativ kommunikation, bland annat genom digitala bilder, pictogram och teckenkommunikation. Datorer, nya upplevelseleksaker och pedagogiska hjälpmedel har köpts in till korttidshemmen.

Brukarinflytande

Brukarinflytandet på korttidshemmen har tillgodosetts genom hög tillgänglighet, föräldrasamtal och kontaktböcker. Kvantssamtal har genomförts minst en gång per år samt vid behov.

Utredningar och domar

Länsstyrelsen har inte genomfört några inspektioner.

Ingen Lex Sarah anmälan har gjorts.

Under året har två domar som gällt insatser om funktionshinder kommit in. De båda domarna fastställde förvaltningens beslut.

Socialtjänstens insatser för barn och ungdom

Generella åtaganden

- De som kommer i kontakt med socialtjänsten bemöts respektfullt och deras ärenden utreds korrekt.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts. Viktiga insatser har varit utbildning och riktlinjer för handläggning och dokumentation samt checklistor som säkerställt att rätt information lämnats.

- Inom alla områden utvecklas ett nätverksinriktat arbetssätt.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts. Alla enheter inom socialtjänstavdelningen har arbetat nätverksinriktat. Ett särskilt kris- och resursteam har hållit i nätverksmöten på uppdrag av enheter inom förvaltningen. Teamet har även genomfört utbildningar för övriga medarbetare.

- Socialtjänstens insatser baseras på kunskap och erfarenheter från forskning.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts genom särskilda metoddagar och att medarbetarna tagit aktiv del av aktuell forskning. Under året har olika projekt pågått för att utveckla metoder, kunskaper och kompetens.

- Insatser utformas individuellt och den enskildes inflytande framgår klart av utredningar, handlingsplaner och överenskommelser.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts genom att handlings- och utredningsplaner upprättats tillsammans med den enskilde. Uppföljning av planerna har skett.

Insatser för barn och ungdom

Barn- och ungdomsenheten har utfört cirka 460 utredningar i familjer, vilket är cirka 15 fler än året innan. Under året kom cirka 490 anmälningar, vilket var ungefär lika många som år 2004. De anmälningar som inte utretts har stannat vid en förhandsbedömning. Antalet fullföljda omhändertaganden, enligt LVU, har dock ökat från sex barn och ungdomar år 2004 till tretton år 2005.

Barn i riskzonen har särskilt uppmärksammats genom en mer strukturerad samverkan med skolorna. Under året har föreläsningsserien ”Stadsdelens barn” fortsatt och avslutades med en minimässa kring de samlade resurserna för barn och ungdomar i stadsdelen.

Tsunamikatastrofen innebar att förvaltningen erbjöd anhöriga och drabbade kontakt, bland annat genom de träfflokaler som snabbt öppnade. Stöd- samtal till enskilda och samtalsgrupper är exempel på andra insatser.

Förebyggande arbete för barn och ungdomar

Arbetet med att ytterligare stärka de förebyggande insatserna för barn och unga har fortsatt. Under hösten startade förvaltningen, tillsammans med landstingets psykiatri och Vantörs stadsdelsförvaltning, en särskild mottagning för unga. Verksamheten drivs med stöd av de så kallade Miltonpengarna.

Ungdomsmottagningen

Under året har ungdomsmottagningen tagit emot 3 176 ungdomar på besök. Den särskilda pojkmottagningen har besökts av 132 ungdomar. Antalet besökare har varit ungefär detsamma som år 2004. Verksamheten har delfinansierats av kompetensfonden.

KOMET-föräldragrupper

Genom KOMET kan föräldrar lära sig mer för att kunna möta sina barn på ett bättre och tydligare sätt. Målgruppen har varit föräldrar till barn i åldern 3-12 år som har trotsbeteende. Föräldrar till 30 barn har deltagit i grupperna.

Jämställdhet i arbetsprocessen

Enheten barn och unga har studerat Socialstyrelsens material om jämställdhet i socialtjänstens arbetsprocess. Analysen har medfört att utredarna bättre beaktat dessa aspekter.

Brukarinflytande

I samband med utredningar som berör barn har alltid barnets egen inställning redovisats om detta är möjligt. (Ålder och vägran att delta i utredningen kan ibland vara orsaken till att detta inte går). Om barnets inställning inte går att redovisa har detta dokumenterats särskilt.

Utredningar och domar

Under året kom 28 domar om LVU (lag med särskilda bestämmelser om vård av unga) i enskilda ärenden från länsrätten och en dom från kammarrätten. En dom gick emot stadsdelsnämndens beslut. Förvaltningen har följt domstolsutslaget. Ett klagomål till länsstyrelsen har inkommit.

Projekt genom kompetensfonden

MST-projektet

Ungdomar som har problem med kriminalitet, missbruk och skola är målgrupp för MST-projektet. Syftet har varit att utveckla effektiva vårdformer på hemmaplan. Föräldrar har även fått intensivt stöd. Med ett bättre resultat till en lägre kostnad har fler ungdomar kunnat få insatser. Projektet har samordnats och delfinansierats av socialtjänstnämnden. Projektet har pågått i 2,5 år och övergår till ordinarie verksamhet år 2006.

SAVRY

Genom projektet har socialtjänsten utbildat socialsekreterare i SAVRY, Structured Assessment of Violence. Modellen är ett forskningsbaserat beslutsstöd för att bedöma och kartlägga risk- och skyddsfaktorer när det gäller ungdomar och brott.

Andra projekt

Projekt släktinghem

Projektet har syftat till att förbättra och utveckla ett tidigt stöd till familjehem från släkt och nätverk. Projektet har bedrivits under två år med stöd från länsstyrelsen. Från och med år 2006 övergår det till ordinarie verksamhet.

Vuxna och äldre

Ökad livskvalitet för äldre

Generella åtaganden

- Den enskilde bemöts respektfullt samt erbjuds god omsorg, vård och service.
Uppfyllelse
Åtagandet har uppfyllts. Kontinuerlig dialog har skett med brukare, närstående och biståndshandläggare. För att säkra överenskomelser har dessa dokumenterats i vård- och handlingsplan. Bemötandet har följts upp genom enkäter. Kontaktman och omvårdnadsansvarig sjuksköterska har ansvarat för insatser och omvårdnad. Uppföljning har gjorts genom egenvärdering vid omvårdnadsmöten, avdelningsmöten, vårdplaneringsmöten och planeringsdagar.
- Den enskilde ges möjlighet till inflytande över sin vardag för att kunna leva ett så normalt liv som möjligt.
Uppfyllelse
Åtagandet har uppfyllts genom att kvalitetsgarantierna och handlings- och serviceplan ger den äldre och närstående möjlighet att påverka innehållet i vardagen. Särskilda satsningar har gjorts på utevistelse och stimulans i vardagen.
- Den enskilde äldre får en personligt utformad plan med överenskomna mål.
Uppfyllelse
Åtagandet har uppfyllts till viss del. Beställaravdelningen har tagit emot 181 personligt utformade planer, varav 20 stycken från privata utförare. Biståndshandläggarna har granskat att de är i enlighet med beställningen och att det har framgått att den enskilde äldre fått framföra sina önskemål.
- Den enskilde äldre får sitt biståndsbeslut nyprövat och/eller uppföljt minst en gång under året.
Uppfyllelse
Åtagandet har uppfyllts till stor del. Under året har cirka 85 % av besluten nyprövats eller följts upp. Åtagandet har inte kunnat uppfyllas, vilket beror på ett stort antal nya ärenden. Många ärenden har även krävt täta nyprövningar på grund av förändrade omvårdnadsbehov. I samband med nyprövningen har den äldre intervjuats av biståndshandläggaren om hur hjälpinsatserna utförts. Detta har skett enligt en speciell mall. Resultatet av intervjuerna har sammanställts och redovisats till respektive enhet.

Biståndshandläggarna har oftast informerat den enskilde både muntligt och skriftligt om beslut om bistånd. Alla beslut har skickats skriftligt. Vid avslag har även information om hur man överklagar bifogats.

Under året har biståndshandläggare och enhetschefer haft gemensamma möten för att stämma av pågående beslut och viktiga frågor.

- De äldres individuella behov av hälso- och sjukvård tillgodoses inom de särskilda boendeformerna.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts. Hälso- och sjukvård har följts upp av medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS). Uppföljning av arbetsrutiner har gjorts vid kontinuerliga besök på verksamheterna genom observation och att granska dokumentation och följa upp avvikelser.

Ökad livskvalitet

Förvaltningen fick i årets budget extra medel på cirka 1 miljoner kronor för att förbättra de äldres möjligheter till utevistelse och en rik fritid. Förvaltningen har därför förstärkt tidigare insatser:

- Alla traditioner och högtider har uppmärksammats under året. Underhållning har erbjudits kontinuerligt inom särskilda boendeformer.
- Kontaktpersonen har ansvarat för att den boende får en god och innehållsrik dag.
- Arbetsterapeut på sjukhemmen har givit stöd till medarbetarna i deras arbete med daglig stimulans och sysselsättning för de boende.
- Arbetet med att ständigt förbättra måltiderna har fortsatt i samarbete med kostrådet på varje äldreboende.
- Ett flertal kostprojekt har genomförts inom de särskilda boendena. Fokus har varit måltidsmiljön och att tillräcklig tid avsätts för måltiden.
- Inom Enskededalens servicehus har en enkät gjorts kring kosten för de 40 boende som äter i våningsmatsalar. Resultatet visar att de boende i stort sett är nöjda med medarbetarna och servicen.

Förvaltningen har samarbetat med olika organisationer och pensionärsföreningar kring aktiviteter för att bryta isoleringen hos äldre, exempelvis promenader, besök i hemmet och ledsagning.

Medarbetarnas utbildning

Under året har förvaltningens omvårdnadsutvecklare arbetat med att stödja och utveckla sjuksköterskan i yrkesrollen utifrån den

senaste omvårdnadsforskningen. Ett nätverk för sjuksköterskorna har bildats.

För att utveckla vården av personer med demenssjukdom har medarbetare fått utbildning och grupphandledning. Utbildningen har i första hand gällt dokumentation enligt Socialtjänstlagen (SoL) och kontaktmannaskap. Kontaktmannaskapsforum har skapats.

Stöd till anhöriga

Pensionärsrådet har vid flera tillfällen diskuterat de anhörigas situation och behov av stöd. Detta har utmynnat i att en dagverksamhet för äldre med minnesproblematik startas under år 2006.

Inom Årstaprojektet har uppsökande verksamhet i samarbete med vårdcentralen bedrivits. Hembesök har erbjudits av sjukgymnast och arbetsterapeut.

Brukarinflytande

Ett aktivt arbete har genomförts för att utveckla möjligheten för den enskilde vårdtagaren att delta i planeringen av omsorgen och servicen. Förvaltningen har samarbetat med handikapprådet, pensionärsrådet, förtroenderåden vid servicehusen och anhörigråden vid sjukhemmen för att stärka brukarinflytandet.

Brukarundersökningar

En brukarundersökning inom särskilda boendeformer genomfördes under 2004 och redovisades för nämnden under år 2005. Resultaten följdes upp med en åtgärdsplan i mars 2005. Åtgärderna omfattade främst förslag till förbättringar när det gäller informations- och inflytandefrågor för brukarna.

Under hösten har beställaravdelningen genomfört intervjuer med brukare, som fått hemtjänst beviljad och nyprövad. I enkäten belyses tillgänglighet och information. Resultaten sammanställs under år 2006 och redovisas för nämnden under våren.

Klagomål och synpunkter

De flesta enhetschefer och biståndshandläggare har rapporterat klagomål och synpunkter. Sammantaget har förvaltningen tagit emot ett sextiototal klagomål, varav beställaravdelningen tagit emot ett trettiototal. Resterande har ställts till stadsdelsdirektören och utföraravdelningen. De flesta synpunkterna har rört hemtjänsten i egen regi. Klagomålen har i första hand rört utebliven hemhjälp, bristande person- och tidskontinuitet, kosten samt personalförändringar inom äldreboendena. Alla klagomål har åtgärdats.

Utbyggnaden av platser inom heldygnssorg

Årsta sjukhem har utökats med 8 lägenheter, till totalt 77 lägenheter och dubbelrummen avvecklats. Dalens sjukhem har avvecklat dubbelrummen samt anpassat verksamheten till det nya vård- och omsorgsboendet inom Stureby sjukhemsområde. Under året har beslut även fattats om att bygga 12 lägenheter för demensboende inom Stureby sjukhemsområde. Inflyttningen är planerad till sista kvartalet 2006. Under året har förutsättningar för att öka boendestandarden vid Åsens ålderdomshem utretts. En arbetsgrupp planerar genomförandet, som kan starta under våren 2006.

När särskilda boendeformer ska byggas om eller avvecklas har förvaltningen samverkat med Vantör, Skarpnäck och Farsta stadsdelsförvaltningar i den gemensamma stadsdelsgruppen. Alla ärenden lämnas sedan till den centrala genomförandegruppen för beslut.

Demensdagvård och social dagvård

Demensdagvården vid Årsta sjukhem har utökats med 11 platser, till totalt 22 platser.

Kvalitetshöjande insatser

Ledningsorganisationen vid Stureby sjukhem har förstärkts med sju biträdande enhetschefer.

En ny organisation för hemtjänsten infördes år 2004 och genomförandet har fortsatt under året. Målsättningen har varit att ge ett bättre operativt stöd till medarbetarna och öka kvaliteten på insatserna till brukarna. Utvärdering av förändringen pågår för närvarande.

Samverkan med landstinget

Förvaltningen har samarbetat med landstinget för att skapa en god service, vård och omsorg för äldre och personer med funktionshinder.

Stadsdelsförvaltningarna och sjukvårdsområdet i södra Stockholm har utvecklat formerna för samverkan och tydliggjort de olika ansvarsgränserna.

Kontinuerliga genomgångar av läkemedel för boende i särskilda boendeformer har genomförts i samverkan med patientansvarig läkare och omvårdnadsansvarig sjuksköterska. Syftet har varit att säkra att boende fått rätt läkemedel. Årliga läkemedelsinspektioner har genomförts tillsammans med apoteken.

En överenskommelse mellan landstinget och staden fastställer landstingets rehabiliteringsansvar för personer i ordinärt boende samt att primärvården bland annat ska godkänna att de tar över sjukvårdsansvaret för utskrivningsklara patienter. Under året har en lokal överenskommelse slutits mellan landstinget och förvaltningen för vård av äldre och vissa funktionshindrade. I överenskommelsen regleras bland annat ansvarsfördelning, informationsutbyte, avvikelshantering och gemensam utbildning.

Det nya datasystemet Web-Care underlättar kommunikation och samarbete mellan akutsjukhus, primärvård och stadsdelsförvaltning. Systemet har vidareutvecklats och innefattar nu även personer med funktionshinder.

Utredningar och domar

Under året har länsstyrelsen genomfört tillsyn vid Skogsgläntans gruppbolag, Dalens sjukhem och Åsens ålderdomshem.

Under året har sex anmälningar gjorts enligt Lex Sarah. Anmälningarna har gällt Dalens sjukhem, Enskededalens servicehus och Årsta sjukhem.

Under året har 19 domar som gäller insatser inom äldreomsorgen inkommit. Av dessa har sex gått stadsdelens beslut emot, vilka har verkställts.

Projekt genom kompetensfonden

Språnget

Förvaltningen har fått medel till projektet "Språnget" för att genom delaktighet från medarbetare och boende utveckla den framtida äldreomsorgen. Arbetet med Språnget delas in i två huvudspår med följande syften:

SENIORSPRÅNGET – Bo och leva som äldre i Enskede-Årsta

VERKSAMHETSPRÅNGET – Att med medarbetarna utveckla dagens verksamhet och öka delaktigheten när det gäller framtidens äldreomsorgsdrag.

Under hösten har utbildningsmaterial till samtalsledare och deltagare tagits fram. Åtta utvecklingsgrupper för medarbetare inom äldreomsorgen har fungerat som pilotgrupper. På arbetsplatsträffar har projektledningen informerat om projektet. En informationsfolder till medborgare har även arbetats fram. Fyra fokusgrupper med deltagare över 55 år har arrangerats. Projektet, som pågår fram till 31 december 2006, fortlöper som planerat. Redovisning sker under hösten 2006.

Årstaprojektet

I Årstaprojektet har förvaltningen och landstinget samverkat kring förebyggande och folkhälsoinriktat arbete. Syftet är att främja kvarboende, förebygga ensamhet och minska antalet fallolyckor. Målgruppen är äldre personer som är över 75 år och bor i Årsta inom ordinärt boende utan eller med marginella hjälpinsatser. Inom projektet har deltagarna erbjudits hälsosamtal, stavgång, balansträning, musikunderhållning och utflykter. Fixartjänsten har varit mycket efterfrågad och cirka 280 hembesök har gjorts under året. Projektet, som pågår fram till september 2006, övergår i ordinarie verksamhet och utvidgas till att gälla hela stadsdelsområdet.

Mobilt omvårdnadsteam

Arbetet inom hemtjänsten har utvecklats genom att ett mobilt omvårdnadsteam har bildats. Syftet med projektet har varit att pröva nya arbetsformer för att möta kraven på mer komplexa vårdbehov. Teamet har givit stöd, vägledning och utbildning till hemtjänstpersonalen i arbetet med personer med stora omvårdnadsbehov. Projektet, som pågår under perioden februari 2005-augusti 2006, kommer att permanentas.

Processtyrda grupper

Förvaltningen har beviljats medel från kompetensfonden för att utveckla arbetsorganisationen och öka frisknärvaron bland medarbetarna inom hemtjänsten. Gullmarsplans hemtjänst har arbetat med att utveckla en processtyrd arbetsorganisation med tydliga rutiner där medarbetarna får större inflytande. Erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling kring utveckling av individuella arbetsplaner ingår också i projektet. Projektet pågår under perioden 1 maj 2005-1 juni 2006.

Hälsoprojekt

Målet med hälsoprojektet på Stureby sjukhem har varit att minska sjukfrånvaron. Insatserna har varit två timmars individuell träning per vecka samt två timmars kompetensutveckling på teman som hälsa, värdegrund, friskvård med mera. Projektet har kommit halvvägs och påvisar resultat i form av högre frisknärvaro.

Förbättringar för vuxna med funktionshinder

Generella åtaganden

- Den enskilde bemöts respektfullt samt erbjuds god omsorg, vård och service.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts till stor del. Rutiner och individuella stöd- och servicemappar är de viktigaste instrumenten för att uppfylla åtagandet. Inom Stureby gruppbostad behöver stödinsatserna bli mer tydliga och tidsdokumenten färdigställda och förankrade i arbetsgruppen. Uppföljning görs vid arbetsplatsträffar och personalkonferenser.

- Den enskilde ges möjlighet till inflytande över sitt dagliga liv för att kunna leva ett så normalt liv som möjligt.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts till stor del. Hjälpsatserna har utförts i samråd med den enskilde i det dagliga arbetet. Brukarnas möjligheter att uttrycka sig är begränsade inom Stureby grupp-

bostad. Arbete pågår för närvarande för att förbättra formerna för inflytande.

- Den enskilde får en personligt utformad plan med överenskomna mål.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts till viss del. Alla verksamheter, förutom assistansenheten, har upprättat individuella stöd- och service-mappar för alla boende. Beställaravdelningen har fått in 43 personligt utformade planer. Biståndshandläggarna har granskat att planerna som skickats in är i enlighet med beställningen och att den enskilde fått framföra sina önskemål om utförandet.

- Den enskilde får sitt biståndsbeslut nyprövat och/eller uppföljt minst en gång under året.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts till stor del. Avvikelse förekommer på grund av att det har varit stor inflyttning av personer som behöver insatser. Antalet hembesök har därigenom ökat. Biståndshandläggarna har oftast informerat den enskilde både muntligt och skriftligt om beslutet. Alla beslut har skickats skriftligt. Vid avslag har även information om hur man överklagar bifogats.

Brukarinflytande

Ett aktivt arbete har genomförts för att utveckla möjligheten att delta i planeringen av den egna omsorgen eller servicen. I samverkan med den enskilde och personalen har en arbetsplan upprättats, som ligger till grund för innehållet i verksamheten.

Brukarinflytande på gruppbostäderna har främst skett genom systemet med "Min konferens". Det är uppföljningsmöten med fokus på insatser, måluppfyllelse och diskussion om nya mål utifrån den boendes behov och önskemål.

Inom daglig verksamhet har metodböcker arbetats fram för att säkerställa att aktiviteterna genomförs på ett liknande sätt, oavsett vem som handleder brukaren. Utvecklingssamtal med brukaren har genomförts för att tillgodose eventuella förändringar i verksamhetens innehåll.

Fritidsaktiviteter

Under året har enheterna utvecklat arbetet med alternativ kommunikation, bland annat genom digitala bilder, pictogram och teckenkommunikation. Utbudet av fritidsaktiviteter har setts över för att stämma med den enskildes önskemål. Tillgången till hjälpmedel som stöder det egna inflytandet i vardagen har förbättrats. Gruppbostäderna har erbjudit fritidsaktiviteter i grupp och individuellt. Exempel är matlagnings- och sångkurser i vuxen-

skolans regi samt fjäll- och sommarsemester. Under året har Stureby dagliga verksamhet flyttat till nya lokaler och utökat antalet platser.

Utbyggnad av heldygnspplatser

Under året har projektmedel beviljats för en gruppbostad i Enskededalens servicehus. Ombyggnaden är försenad på grund av byte av fastighetsägare. Planeringen återupptas under första kvartalet 2006.

Önskemål om trapphusboende har framförts i kommande nyproduktion vid Enskede Gård.

För att minska kostnaderna för resor mellan gruppbostad och daglig verksamhet har resor i egen regi ordnats för tre arbetstagare.

Utredningar och domar

Länsstyrelsen har inte genomfört några inspektioner.

Ingen Lex Sarah anmälan har gjorts.

Under året har elva domar som gällt insatser om funktionshinder inkommit. Två domar gick emot stadsdelsnämndens beslut. Domarna har verkställts.

Projekt genom kompetensfonden

Flera medarbetare har fått både grundläggande vårdutbildningar och specialutbildningar genom kompetensfondens utbildningssatsning. Lys, Kompa, Funka-projektet har fortsatt under året. Medarbetarna har erbjudits utbildningar, till exempel basutbildning för vårdare, hjärnskadeutbildning, teckenkommunikation samt användning av tekniska hjälpmedel.

Socialtjänstens insatser för vuxna

Generella åtaganden

- De som kommer i kontakt med socialtjänsten bemöts respektfullt och deras ärenden utreds korrekt.
- Inom alla områden utvecklas ett nätverksinriktat arbetssätt.
- Socialtjänstens insatser baseras på kunskap och erfarenheter från forskning.
- Insatser utformas individuellt och den enskildes inflytande framgår klart av utredningar, handlingsplaner och överenskommelser.

Uppfyllelse

Åtagandena har uppfyllts till stor del. Viktiga insatser har varit handledning, utbildning och metodutveckling. Utbildningssatsningen via kompetensfonden har möjliggjort att många medarbета-

re deltagit i specialutbildningar utifrån verksamhetens innehåll. Utöver detta har förvaltningen, ofta tillsammans med andra stadsdelar, drivit särskilda kompetensutvecklingsprojekt.

Ett förstärkt samarbete med landstinget har lett till mer samordnade insatser för vuxna. Planeringen inför starten av den lokala beroendemottagningen är ett tydligt resultat av samverkan. Bedömningen av måluppfyllelsen grundar sig på brukarundersökningen och att cheferna följt upp handlingsplaner. Den enskildes inflytande har främst bevakats vid ärendedragningar.

Insatser för vuxna

I 24 fall har LVM-utredningar inletts och 3 personer har vårdats med stöd av LVM. Ytterligare 144 andra insatser och 4 insatser i form av kontaktperson har beviljats. 34 personer från stadsdelen har deltagit i behandlingen vid öppenvårdsenheten Pelaren.

Försöks- eller träningsboende har beviljats för 11 personer och i 7 fall har personer efter prövning fått överta kontraktet. Cirka 160 personer har haft kontakt med socialpsykiatri, varav 112 haft boendestöd eller social rehabilitering. 13 personer från socialpsykiatri har bott i förvaltningens särskilda boende. Cirka 60 personer har deltagit i arbetsverksamheter.

Uppsökande och förebyggande arbete

Det uppsökande arbetet har skett inom ramen för projektet med hemlösa. Inom enheten för vuxenstöd har två heltidsanställda uppsökare arbetat. Uppsökarna har haft kontakt med 208 personer, som hotats av avhysning från sina lägenheter. De som inte redan varit aktuella har fått hjälp med att etablera en kontakt med socialtjänsten eller psykiatri. Antalet avhysningar har minskat från tio år 2003 till sex år 2005.

Rörliga team

Genom det rörliga teamet har personer med psykiska funktionshinder fått praktisk hjälp och hembesök kvällar och nätter. Under året har ett tjugotal personer i eget boende fått detta stöd. Ingen av de aktuella personerna har förlorat sin bostad.

Hemlösa

Alla hemlösa som förvaltningen kommit i kontakt med har erbjudits tak-över-huvudet-boende, enligt stadens garanti. De personer som saknat eget boende eller haft svårt att klara det egna boendet har erbjudits stödboende. Personer med större behov har erbjudits behandlingsinstitution. I några ärenden har tvingande LVM-vård varit det enda återstående alternativet.

Brukarundersökningar

En enkät med frågor om bemötande, tillgänglighet och rättssäkerhet genomfördes för femte året inom enheterna för vuxna, barn och ungdom

samt försörjningsstöd. Resultatet av de 31 svaren visade på marginella skillnader jämfört med året innan. Frågorna som rörde information om rätten att överklaga och läsa sina handlingar har ett något sämre utfall. Detta kan ha påverkats av att frågorna lämnats obesvarade av fler personer jämfört med tidigare. Fortfarande uppger cirka 30 % att det inte är lätt att få tag på sin handläggare. Cirka 80 % anser att besökstiden varit tillräcklig för det man velat prata om.

Brukarinflytande

Brukarnas synpunkter har även efterfrågats vid individuell planering och uppföljning av insatser samt vid brukarsamråd. Utvärderings- och dokumentationsmodellen ASI (Addiction Severity Index) har använts alltmer och ytterligare handläggare har utbildats i modellen. Öppet möte för brukare har genomförts vid vuxenenheten.

Klagomålshantering

Antalet klagomål på handläggningen av ärenden var få, förutom när det gäller missnöje med beslut i enskilda ärenden. De klagomål som inkom har diskuterats regelmässigt med arbetsgrupperna för att öka kvaliteten. Ibland har klagomålen inneburit byte av handläggare. Kontakt tas alltid med den som klagat, om personen lämnat sitt namn.

Utredningar och domar

Under året kom fyra domar i enskilda ärenden om LVM (lag om vård av missbrukare i vissa fall) från länsrätten.

Stöd till anhöriga till psykiskt funktionshindrade

Anhöriga har erbjudits stöd genom nätverksmöten och individuellt stöd. Förvaltningen har också medverkat vid landstingets samordnade vårdplaneringar, där även anhöriga har bjudits in.

Planerad utbyggnad för hemlösa och psykiskt funktionshindrade

Förvaltningen har, tillsammans med Skarpnäcks stadsdelsförvaltning, fått medel för att öppna en träfflokal för hemlösa. Någon hyresvärd som vill upplåta en lokal har inte hittats.

Ytterligare lägenheter har tagits i anspråk vid det särskilda boendet för psykiskt funktionshindrade. Antalet har ökat från 7 till 13.

Insatser för personer med psykiskt funktionshinder

Projektet ”Social rehabilitering” har medfört att det sociala rehabiliteringsteamet fått ytterligare kunskap för att kunna möta personer som är aktuella inom missbruksenheten eller socialpsykiatri.

Projekt genom kompetensfonden

Social rehabilitering

Syftet med projektet är att utveckla arbetsmetoder för människor med psykiska funktionshinder, missbruks- och eller sociala problem. Fokus läggs på att stödja den enskildes utveckling och rehabiliterande metoder. Flera utbildningar har genomförts under året. Exempel på längre utbildnings-satsningar är nätverksarbete och kognitiv beteendeterapi.

Andra projekt

Personligt ombud

Under året har de personliga ombuden haft kontakt med 54 personer. Hjälpn har bestått i att identifiera vårdbehov, samordna insatser och tillvarata de enskildas intressen. Projektet har bedrivits i samarbete med Skarpnäck, Vantör och Farsta stadsdelsförvaltningar.

Förebygga hemlöshet

Syftet med projektet är att tidigt få kontakt med personer som riskerar att vräkas samt erbjuda stöd och förmedla kontakter för att klara av sitt boende. Projektet stöds av socialstyrelsen. Projektet pågår 1 september 2003-1 juni 2006.

Rörliga team

Målgruppen för projektet med rörliga team har varit personer med psykiska funktionshinder. Projektet finansieras genom medel från stadens centrala medelsreserv.

Fritid och kultur för vuxna och äldre

Generella åtaganden

- Vuxna ges möjlighet att utöva fritids- och kulturaktiviteter där olika intressen och behov kan tillgodoses.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts genom att redovisa aktiviteter som förlagts till lokaler som är tillgängliga för personer med funktionshinder och som arrangerats i området.

Nå nya grupper

Den kartläggning som genomförts visar att behovet av aktiviteter för äldre inom de särskilda boendeformerna är stort. Under sommaren arrangerades ett uppskattat midsommarfirande vid Stureby sjukhem.

Lokala kultur- och föreningslivet utvecklas

För att stödja det lokala kultur- och föreningslivet har förvaltningen erbjudit hjälp med att trycka och sätta upp affischer i området, annonsera på webbplatsen och göra utskick till förvaltningens verksamheter. Förvaltningen har även hjälpt till med att hitta lämpliga lokaler för olika evenemang.

Inventeringen av föreningslivet i stadsdelsområdet har inte gjorts, på grund av svårigheter att kartlägga föreningarna.

Föreningsbidrag

Under året har 90 000 kronor betalats ut till föreningar för äldre och funktionshindrade.

Äldre får möjlighet att surfa på Internet

Under året har ett femtontal personer deltagit vid tolv utbildningstillfällen för att få enkel information om data och surfa på internet.

Medarbetarna

Generella åtaganden

- Alla medarbetare har inflytande i arbetet med planering, utförande och uppföljning på den egna arbetsplatsen.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts. De viktigaste insatserna har varit arbetsplatsträffar och lokala samverkansgrupper, utvecklingssamtal, planeringsdagar, psykosociala skyddsronder, arbetslags- och avdelningsmöten inom förskola-skola, omvårdnadsmöten samt egna ansvarsområden som kost, miljö och kultur inom äldreomsorg och omsorg om funktionshindrade.

- Alla medarbetare har en individuell kompetensutvecklingsplan.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts till stor del. Förskolorna och omsorgen om funktionshindrade har individuella utvecklingsplaner för alla medarbetare.

- Ett aktivt arbete för att öka närvaron bedrivs på arbetsplatserna.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts. Inom äldreomsorgen och omsorgen om funktionshindrade har olika insatser gjorts för att öka närvaron och förbättra arbetsmiljön. Friskvårdspeng, sjukanmälan via företagshälsovården, ökad användning av friskvårdstimme och stimulans till fysisk aktivitet. Alla enheter inom äldreomsorgen har frukostmöten och fruktkorgar för att öka trivselen på arbetsplatsen. Inom förskola-skola används stadsdelens friskvårdsprogram och särskilda friskvårdsgrupper har organiserats. Regelbundna kontakter med medarbetare som är sjukskrivna och ett aktivt rehabiliteringsarbete har genomförts.

Säkra kompetensförsörjningen

Under året har chefsforum arrangerats vid elva tillfällen. Förutom allmän information från förvaltningsledningen har huvudtemat varit hälsa och ledarskap. Två chefsforum har anordnats under rubriken "Bli din bästa coach – Ta fram kraften i teamet". Andra teman har varit introduktion och flyktingmottagande i stadsdelen, hälsa i arbetslivet – rehabilitering samt EU-projekt i vardagen.

Frukostmöten med information om nämndens beslut har genomförts vid nio tillfällen.

Ett särskilt program för chefsutveckling genomfördes utifrån omorganisationerna inom förskola och hemtjänst. En heldag om arbetsrätt har arrangerats för alla enhetschefer. Enhetschefer inom särskilda boenden har fått utbildning i ekonomi och PA-frågor.

En grupp chefer har deltagit i Haga Hälsoträdgårds utvecklingsdagar ”Kompetensutveckling i preventionsarbete”.

Under året har chefsgrupperna arbetat med teman som delaktighet och inflytande, kommunikation, utvecklingssamtal för individ och grupp samt stresshantering. En grupp har varit på studiebesök till Finland för att studera ledarskap och arbetssätt inom skola och äldreomsorg. Vissa chefer har även erbjudits individuell chefsutveckling i form av handledning eller coachning.

Förvaltningen har tagit emot drygt hundra lärarstudenter som genomgår sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU). För studenter som läste första terminen under hösten arrangerades tre tillfällen, där förvaltningens olika verksamheter presenterade sig. Fokus har varit på förskola-skola och socialtjänst.

Beställaravdelningen har tagit emot fem praktikanter från socialhögskolan. Socialtjänstavdelningen har tagit emot åtta praktikanter från socialhögskolan. Flera socionompraktikanter har erbjudits vikariat vid förvaltningens verksamheter.

För att fånga upp unga medarbetares attityder till arbeten inom vård, skola och omsorg har en fokusgrupp med medarbetare under 30 år genomförts. Arbetet sammanställs i en rapport och används i det fortsatta arbetet med att rekrytera och behålla medarbetare.

Ökad utbildningsgrad

Inom särskilda boendeformer har internutbildning inom dokumentation, kontaktmannaskap och demens genomförts. Vårdpersonal som inte har adekvat utbildning för att dela läkemedel har fått utbildning i läkemedelskunskap och läkemedelshantering. Medarbetare inom äldreomsorg och omsorg om funktionshindrade har utbildats i kost och nutrition.

Medarbetare inom äldreomsorg och omsorg om funktionshindrade har fått både grundläggande vårdutbildningar och specialutbildningar inom kompetensfondens utbildningssatsning. Sammantaget har 38 medarbetare deltagit i utbildningarna.

Under året har satsningen på nätverksutbildning inom förskolan fortsatt.

Handläggare och chefer har haft regelbunden handledning.

Förvaltningens arbete med att öka utbildningsgraden för medarbetarna redovisas även under respektive verksamhetsområde.

Individuella utvecklingsplaner

Under året har förvaltningen utarbetat ett nytt policydokument om utvecklings- och lönesamtal. Alla chefer har fått information om det nya dokumentets intentioner samt kopplingen till löneöversyn och lönekriterier.

Förskolorna och omsorgen om funktionshindrade har individuella utvecklingsplaner för alla medarbetare. Åtagandet är ett utvecklingsområde för övriga verksamheter under år 2006. Utvecklingsplanerna används när enheterna beslutar om gemensamma eller övergripande utbildnings- och utvecklingsinsatser.

Delaktighet och inflytande

Samverkansavtalet är grunden för samverkan med de fackliga organisationerna. Alla verksamheter har haft arbetsplatsträffar, planeringsdagar och utvecklingssamtal. Medarbetarna har där haft möjlighet att påverka verksamhetens innehåll, arbetssätt, arbetsorganisation med mera. Behovet av kompetensutveckling har diskuterats vid medarbetarsamtalen. Många av kompetensfondsprojekten handlar till stor del om att utveckla medarbetarnas delaktighet.

Sex nummer av nyhetsbrevet, ”Vi i Enskede-Årsta” har spridits till alla medarbetare för att de ska hålla sig välinformerade om nämndens beslut samt vad som händer inom förvaltningens olika verksamheter.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron bland medarbetarna har fortsatt att minska och uppgår till 10,7 %, vilket är en procentenhet lägre än år 2004. Antalet sjukdagar minskade med drygt 12 000 dagar. Sjukfrånvaron minskade inom alla verksamheter. Den genomsnittliga sjukfrånvaron per helårsanställd uppgick till 30 dagar, vilket är två dagar lägre än året innan. Enheternas aktiva arbete och insatser för att öka närvaron har bidragit till detta, vilket redovisas under Medarbetarnas hälsa.

Rehabilitering har varit aktuellt för 141 medarbetare. Yrken som dominerar är vårdbiträden, undersköterskor och barnskötare. Totalt har 68 medarbetare återgått i arbete, varav 23 till sitt yrke på hel- eller deltid. Övriga 45 har anpassade eller nya arbetsuppgifter beroende på diagnos. Åldersmässigt är det till största delen medarbetare i åldern 40-65 år som är föremål för rehabilitering. En tendens är att antalet yngre medarbetare ökar. I relation till år 2004 var det fler medarbetare som hade diagnoserna fysiska problem och depression/ångest. Utförligare uppgifter finns i det personalekonomiska bokslutet, som presenteras i bilaga 3.

Personalöverskott

Förvaltningen har fortsatt att anpassa personalstyrkan inom särskilda boendeformer. Avvecklingen av Dalens sjukhem och tidigare neddragningar

vid Stureby sjukhem har resulterat i fortsatt övertalighet. Detta gäller främst vårdbiträden, undersköterskor och i viss mån sjuksköterskor. Ett effektivt arbete med att matcha lediga arbeten i förvaltningen och staden har inneburit att de övertaliga snabbt fått nya placeringar i första hand som vikarier. I december var ett hundratal medarbetare övertaliga.

Medarbetarnas hälsa

Ett omfattande arbete för att öka närvaron och minska sjukfrånvaron har gjorts. Olika aktiviteter har provats, som exempelvis friskvårdspeng för arbetsgrupper, sjukanmälan genom företagshälsovården, ökad användning av friskvårdstimme och stimulans till fysisk aktivitet. Ett omfattande friskvårdsprogram finns för alla medarbetare.

Särskilda personalbefrämjande åtgärder har genomförts inom Dalens sjukhem inför flytten till nya lokaler. Inom Åsens ålderdomshem har insatser genomförts för att stärka arbetsgruppernas samarbete, som exempelvis frukostmöten, föreläsningar med friskvårdsinriktning, friskvårdsaktiviteter, hjälpmedel att sluta röka samt litteraturinköp. En ny träningslokal har öppnat vid Årsta sjukhem. Inom förskolan har hälsopedagogiska samtal och hälsoprofilbedömningar genomförts för att skapa en hälsosam livsstil. Under året har alla enhetschefer särskilt arbetat med hälso- och livsstilsfrågor.

Olika arbetstidsmodeller har provats, som till exempel modifierad 3-3-system.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

En policy för det systematiska arbetsmiljöarbetet har arbetats fram i samverkan med de fackliga organisationerna och enhetscheferna. Risk- och konsekvensanalyser genomförs vid organisationsförändringar enligt en särskild mall så att arbetsmiljöverkets föreskrifter följs.

I början av året genomförde arbetsmiljöverket en undersökning av buller i förskolorna. Arbetet med att sänka bullernivån har pågått och fortsätter under år 2006. Arbetsmiljöverket har genomfört fem inspektioner av arbetsmiljön inom äldreomsorg och omsorg om funktionshindrade. Inspektionsmeddelanden har utfärdats och åtgärdats. Inom förskola och skola har sju inspektioner av arbetsmiljön gjorts av arbetsmiljöverket. Inspektionsmeddelanden har utfärdats och åtgärdats i fem fall. I två fall kommer åtgärderna att genomföras under våren 2006.

Fysiska och psykosociala skyddsronder har genomförts på alla enheter.

Projekt genom kompetensfonden

Projekten redovisas under respektive verksamhet.

Bygga bostäder och utveckla Stockholm

Generella åtaganden

- Stadsdelsnämnden medverkar i samhällsplaneringen utifrån kunskapen om de lokala förhållandena i stadsdelsområdet.
- Stadsdelsnämnden medverkar aktivt i dialogen med boende och verksamma i stadsdelsområdet om planer för nya bostäder och vad som i övrigt rör stadsmiljön.

Uppfyllelse

Åtagandena har uppfyllts genom medverkan i samrådsmöten. Förvaltningen har i sina yttrande över planer och program för den fysiska miljön lämnat synpunkter om lokala förhållanden och behov.

- Barmarksrenhållning och snöröjning utförs så att miljön är ren och trygg och att god framkomlighet råder.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts till stor del. Uppföljning har skett genom regelbunden kontroll av entreprenörens barmarksrenhållning och vinterväghållning. Ökad nedskräpning har inneburit att hela området inte kunnat hållas rent och snyggt.

Klagomålshantering för vinter- och barmarksrenhållning

2005	Årsta	Enskede	Totalt
Klagomål och synpunkter	428	491	919
- varav renhållning	138	121	259
- varav parkförvaltning	81	114	195
- varav djur	22	37	59
- varav snöröjning och vinterväghållning	187	219	406

Under året har drygt 900 klagomål kommit in via den centrala driftcentralen. Synpunkter och klagomål har även lämnats direkt till gatu- och parkenheten, medborgarkontoret eller vid möten med medborgare. Där så har varit möjligt har de lämnats till entreprenören för åtgärd eller extrainsats.

Stadsmiljöverksamheten

Ett aktivt samarbete med mark- och trafikkontoren samt stadsbyggnadskontoret kring planerna för nya bostäder och verksamheter har effektiviserat remiss- och samrådsförfarandet. Samrådsmöten med boende och verksamma i området har givit kunskaper om lokala förutsättningar för den fysiska planeringen.

Stärkt näringsliv och arbetsmarknad

Minskat behov av ekonomiskt bistånd

Generella åtaganden

- Genom riktade insatser öka förvärvsfrekvensen.
- Budget- och skuldrådgivning erbjuds.

Uppfyllelse

Åtagandena har uppfyllts genom insatser för arbetslösa med försörjningsstöd. Särskilda projekt har vänt sig till ungdomar och personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Arbetet har inriktats på att utveckla utredningar och insatser för arbetslösa och för personer med socialmedicinska behov.

Cirka 110 personer har fått budget- och skuldrådgivning under året.

Övriga åtaganden redovisas under rubriken Förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna.

Punktlighetsmål

Punktlighetsmålet om att tid för besök ska erbjudas senast inom två veckor har inte nåtts. Väntetiden för de som kontaktat enheten för försörjningsstöd har i genomsnitt varit två till tre veckor och under sommaren cirka fyra veckor. Målet om att en ansökan om bistånd normalt ska leda till beslut inom en vecka har nåtts i drygt 80 % av ärendena.

Halvering av antalet personer med ekonomiskt bistånd

Stadens mål om att halvera antalet personer med ekonomiskt bistånd från 1999 har inte nåtts. Från januari till december är minskningen i genomsnitt 67,7 %, jämfört med 1999. Minskningen är något lägre än stadens snitt 67,4 % och ytterligare en försämring jämfört med tidigare år. Det är första gången som förvaltningen redovisar ett sämre snitt än staden. Främsta orsaken till att målet inte nåtts är en fortsatt hög arbetslöshet samt att antalet sjukskrivna personer som är 0-klassade har ökat. Förvaltningen har regelbunden konsultation av en läkare för att bedöma möjlig rehabilitering för dessa personer.

Sedan hösten 2004 har nya arbetssätt prövats i projektet ”Arbetsforum sydost”. Arbetsförmedlingen samverkar med Enskede-Årsta, Vantör, Farsta och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar. Arbetslösa får snabbt hjälp av arbeidskonsulent, arbetsförmedlare, matchare/jobbsupport, stödkonsulent och studie- och yrkesvägledare som alla finns i samma lokal. På det här sättet undviks remittering och väntetid. Eftersom projektet i första hand vänder sig till personer som står nära arbetsmarknaden kan bidragstiderna

minska. Projektet pågår till december 2006. Insatser för arbetslösa ungdomar beskrivs under särskild rubrik.

Budget- och skuldrådgivning

Budget-och skuldrådgivaren har erbjudit råd, stöd och utredning vid ansökan enligt skuldsaneringslagen samt uppgörelser med fordringsägare. Under året har cirka 110 personer sökt rådgivning, vilket är ungefär samma antal som året innan. Väntetiden har i genomsnitt uppgått till sex veckor. Klienter har hänvisats från övriga delar av socialtjänsten, personliga ombud, försäkringskassan, landstingets psykiatri, kronofogdemyndigheten samt skatteverket.

Boutredningar

Under året har 101 ärenden behandlats, jämfört med 117 förra året. 68 ärenden har anmälts av skattemyndigheten. 16 ärenden har hänvisats till bouppteckning. Ett ärende har förts över till en annan stadsdelsförvaltning och 16 ärenden är oavslutade.

Brukarundersökningar

En enkät med frågor om bemötande, tillgänglighet och rättssäkerhet genomfördes för femte året inom enheterna för vuxna, barn och ungdom samt försörjningsstöd. Av 91 svar kom 56 svar från enheten för försörjningsstöd och arbetsmarknadsåtgärder. Resultatet visar att frågor som rör information om att överklaga och läsa sina handlingar har ett sämre utfall, jämfört med året innan. Det faktum att dessa frågor lämnats obesvarade av en högre procent än tidigare påverkar resultatet. Frågan om den enskilde får den hjälp han behöver fick lägst gensvar, 62 % instämde helt eller delvis.

Brukarinflytande

Individuella arbetsplaner har upprättats tillsammans med socialsekreteraren och arbetskonsulenten.

Klagomålshantering

Flertalet klagomål har rört enhetens trånga väntrum samt tillgänglighet. Lokalernas funktion och användning utreds nu.

Utredningar och domar

Under året kom 192 domar som rörde försörjningsstöd. Detta är en ökning med 53 jämfört året innan. Den enskilde fick rätt i 15 domar.

Fyra klagomål har kommit in till länsstyrelsen. Efter granskning riktades kritik i ett ärende.

Stadens arbetsmarknadspolitiska riktlinjer

Förvaltningens arbete har utgått ifrån stadens nya arbetsmarknadspolitiska riktlinjer. Arbetet har inriktats på samverkan och praktik- och arbetsträningsplatser för att arbetslösa på sikt ska få ett arbete på den öppna arbetsmarknaden.

Samverkan

Ett samverkansavtal finns med arbetsförmedlingen Johanneshov om "Ungdomsgarantin" för arbetslösa ungdomar i åldern 20-24 år. För arbetslösa ungdomar upp till 20 år finns ett samarbetsavtal om kommunala ungdomsprogram. Förvaltningen är med i den kommungemensamma verksamheten "Stockholm Matchning" som matchar arbetslösa med arbetsgivare. Under året har få personer från Enskede-Årsta antagits till projektet. De som deltagit har fått möjlighet till anställning inom bristyrken.

Samverkan har också skett i de två arbetsmarknadsprojekten, arbete.nu och Arbetsmarknadsforum Sydost (Afso). I projekten har den sökande fått aktiv hjälp med att söka arbete. En stor del av deltagarna har fått arbete eller utbildning och har därigenom blivit självförsörjande.

Ökad sysselsättning för de som står långt ifrån arbetsmarknaden

Insatserna har inriktats på att förbättra levnadsvillkoren och motverka utanförskap genom anknytning till arbetsmarknaden och studier. 17 personer har praktik och utbildning genom Kompetens Syd, 7 personer deltar i rekryteringsprogrammet där språkstudier kompletteras med praktik och 5 personer deltar i Simbas verksamhet.

Ungdomar i åldern 18-24 år

För ungdomar i åldern 18-24 år har insatserna skett genom projektet arbete.nu, som kombinerats med individuell handläggning. Insatserna har bestått i utredande och motiverande samtal, jobbsökarkurs samt praktik och arbetsträning. 9 personer har fått jobbanvisning, friårsvikariat med mera. Cirka 35 personer har fått praktik och arbetsträning. Cirka 25 personer har anvisats till stadens och arbetsförmedlingens olika projekt, som Fryshusets Navigatorprojekt, praktik- och ungdomsanställningar, Ung Yrkesrevansch med flera. 3 personer har börjat studera i grundskola eller komvux. Direkt efter avslutad insats har ingen sökt försörjningsstöd. Några har dock återkommit under året och sökt försörjningsstöd. Några av deltagarna inom kommunala ungdomsprogrammet och garantin har enbart haft a-kassa som försörjning.

Praktikplatser och OSA-anställningar

Under året har 36 personer över 25 år haft praktikplats, varav 14 personer inom förvaltningens arbetsverksamheter. 13 av dessa 36 har fått arbete. 40 personer har haft OSA-anställning (offentligt skyddad anställning).

För ungdomar i åldern 18-24 år har det funnits 8 olika praktikplatser inom kommunala ungdomsprogrammet (KUP) samt 6 praktikplatser och en projektplats inom ungdomsgarantin (UNG).

Under året har 10 personer erbjudits arbetsträning i det så kallade skogslandet.

Feriearbete

Under sommaren feriearbetade 78 ungdomar i åldern 16-18 år i tre veckor inom förvaltningens verksamheter. 37 av dessa ungdomar arbetade inom barnomsorg, 38 inom äldreomsorg, två i utegruppen samt en i telefonväxeln. Jämfört med året innan var det sju färre, då 85 ungdomar feriearbetade. Drygt 300 ungdomar hade anmält intresse.

Samverkan med lokala näringslivet

Arbetet med att utveckla kontakterna med det lokala näringslivet har fokuserats på stöd till företagarföreningarna. Detta har i första hand skett genom hjälp med administration och att delta i olika evenemang, bland annat Gullmarsdagen.

Förvaltningens arbete har i första hand riktats till Gullmarsplans företagarförening samt Årsta partihallar. Frågor som diskuterats har varit trafikproblem, snöröjning och renhållning.

Projekt genom kompetensfonden

Arbetsforum Sydost

Arbetsforum Sydost (Afso) vänder sig till arbetslösa över 25 år. Syftet är att effektivisera insatserna för arbetslösa som uppbär försörjningsstöd. Projektet drivs tillsammans med Farsta, Skarpnäck och Vantörs stadsdelsförvaltningar samt arbetsförmedlingen.

Arbete.nu

Arbete.nu vänder sig till arbetslösa ungdomar i åldern 18-24 år. Projektet drivs tillsammans med Skarpnäcks stadsdelsförvaltning och arbetsförmedlingen. Projektet har pågått sedan år 2004 och syftet är att stötta ungdomar till egen försörjning.

FRAM-projektet

I projektet får arbetslösa ungdomar stöd och hjälp med struktur på tillvaron. Arbetsträningen har inriktats på renhållning av stadsmiljön samt enkla snickeriarbeten. Totalt har 19 ungdomar deltagit. Nämnden har beslutat att projektet ska integreras i ordinarie arbete efter att det avslutas.

Kompetens Syd

Försörjningsstöd medverkar i samverkansprojektet Kompetens Syd tillsammans med Vantör, Skärholmen, Liljeholmen, Hägersten och Skarpnäck. Projektet syftar till att utveckla utbildningsmodeller för arbetslösa, som står utanför arbetsmarknaden.

Kompetensutveckling för bidragshandläggare

Medarbetare som handlägger ekonomiskt försörjningsstöd har fått kompetensutveckling. Syftet är att få en korrekt och rättssäker handläggning. Förvaltningen är även med i projektet "Profilen", där medarbetare som arbetar med ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder fått kompetensutveckling. Chefer inom försörjningsstöd har erbjudits utbildning i regelverk.

Internationell verksamhet

Under året har föreståndaren vid Östberga fritidsgård deltagit i kontaktseminarium på Azorerna samt börjat planeringen av ett multilateralt utbyte med Frankrike, Turkiet och Estland.

Ett hållbart trafiksystem

Förvaltningen har underlättat för cyklister genom god barmarks- och vinterväghållning av cykelbanorna i området. Förvaltningen har även främjat medarbetarnas val av cykel, bland annat genom den årliga kampanjen "Cykla eller gå till jobbet" och inköp av tjänstecyklar. Stadens cykelkarta har delats ut i cirka 2 000 exemplar till medarbetare och medborgare. En informationskväll med temat "Cykla säkrare i Stockholmstrafiken" har arrangerats.

Förvaltningen har vid inköp eller leasing av bilar valt miljöbilar som drivs med etanol, biogas eller är elhybrider.

Göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad

Generella åtaganden

- Vid planering dokumenteras hur hänsyn tas till miljöprogrammets sex mål.
- Förvaltningens energianvändning miljöanpassas.
- Avfall hanteras på ett miljöriktigt sätt.
- Andelen inköp av säkra och miljöanpassade varor ökas.
- Vid all upphandling ställs miljökrav enligt stadens miljöprogram.

Uppfyllelse

Åtagandena om miljöprogrammet har helt eller delvis uppfyllts av förvaltningens verksamheter. Enheternas arbete för att nå miljömålen har underlättats genom att handledningar och checklistor tagits fram. Miljöombud har i princip funnits vid alla enheter. Ombuden har erbjudits utbildning i grundläggande miljökunskap, farliga kemikalier i vardagsmiljön samt studiebesök hos ekologiskt lantbruk och återvinningsanläggningar. Nyckeltal för miljöprogrammets mål för respektive stadsdel redovisas av miljöförvaltningens miljöbarometer.

- Ett aktivt Agenda 21-arbete utvecklar stadsdelsområdet på ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart sätt.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts genom olika aktiviteter som vänt sig till medborgare och verksamma i området.

Internt miljöarbete

Förvaltningen har identifierat de delar av miljöprogrammets sex mål som berör de egna verksamheterna. Handledningar med relevanta mål, delmål och nyckeltal samt checklistor och råd för varje verksamhetsområde har utarbetats. Viss källsorteringsutrustning har köpts in till enheterna. Förvaltningen har ansvarat för att farligt avfall och källsorterat material samlats in från de mindre enheterna. Miljöförvaltningen har, i samarbete med förvaltningen, arrangerat utbildning i egenkontroll för skolor, där förvaltningen varit pilotstadsdel.

Endast en mindre del av den mat som verksamheterna har köpt in har varit ekologisk. Miljöprogrammets mål om att 15 % ska vara ekologisk mat har således inte nåtts.

Agenda 21

Efter en trygghetsvandring i Dalen framkom önskemål från boende att göra vägen från tunnelbanan säkrare och trevligare. Under året har Agenda

21-pengar avsatts för att anlägga säkrare cykelbana. Upprensning och nyplantering av buskar genomfördes. En trygghetsvandring gjordes även i Östberga. Den resulterade i en stor satsning på rensning och uppsnygning av närmiljön.

De Agenda 21-aktiviteter som genomförts på de öppna förskolorna vid Träffpunkt Dalen, Östberga samt vid Svenska kyrkans öppna förskola har varit uppskattade och välbesökta. Utbildare från Hushållningssällskapet gav tips om hur föräldrar kan laga enkel och näringsriktig babymat. Konsumentförvaltningen informerade under temat "Barnsäkerhet" om hur felaktiga och skadliga kemikalier för småbarn kan undvikas.

"Fjärils- och humlerestauranger" har anlagts vid fyra förskolor, som ett led i att öka den biologiska mångfalden i barnens närhet. I "Dalenskogen" har ett antal fågelholkar och bon till solitärbin satts upp i träden.

Nio hushåll i området deltar i projektet "Konsumera smartare och minska växthuseffekten". Under ett års tid får hushållen hjälp med att minska sin användning av energi och därigenom sina koldioxidutsläpp.

Under år 2006 kommer staden att vara värd för ett Världsmästerskap i Samarbete. På Årstafältet har ett askträd planterats där barn och ungdomar från hela världen ska föra en dialog med beslutsfattare. Moderträdet finns på FN-området i Nairobi i Kenya.

Förvaltningens arbete med att miljödiplomera små och medelstora företag har fortsatt. Sex företag i slakthusområdet arbetar inför sitt första miljödiplom i februari 2006. Syftet är att små och medelstora företag ska stärka företagens konkurrenskraft genom att miljödiplomera verksamheten.

Miljömiljarden

Stadsdelsnämnden har beviljats 0,3 miljoner kronor för att utreda och åtgärda Sturebyskolans höga energiförbrukning. Arbetet utförs under våren 2006 av en energikonsult.

Bryta segregationen och fördjupa demokratin

Generella åtaganden

- Stadsdelsnämnden utvecklar en gemensam flyktingmottagning med Vantör, Skarpnäck och Farsta.
- Introduktionsprogrammet underlättar för vuxna att få egen försörjning. Flyktingmottagningen uppmärksammar behov av insatser hos barn, ungdom och äldre.

Uppfyllelse

Åtagandena har uppfyllts. Den gemensamma mottagningen har skapat goda förutsättningar för det lokala flyktingmottagandet. Genom samarbetet med Arbetsforum sydost och andra arbetsmarknadsåtgärder har förutsättningar till eget arbete efter introduktionen ökat.

Ökad integration

En av de viktigaste insatserna för ökad integration sker inom stadsdelsförnyelsen som redovisas på sida 61. Förvaltningen har en stor andel medarbetare med olika etnicitet och en satsning har därför gjorts på kommunikation för att öka integrationen.

Flyktingmottagande

Från och med 2005 har stadsdelsnämnderna ansvaret för mottagandet av flyktingar i staden. Enskede-Årsta, Farsta, Skarpnäck och Vantörs stadsdelsförvaltningar samarbetar kring en gemensam mottagning med introduktionsprogram parallellt med projektet ”Arbetsforum sydost”.

Alla flyktingar har erbjudits en planering för introduktionen som oftast omfattar 18 månader. Av de 99 personer som var aktuella vid flyktingmottagningen bodde 16 personer (11 hushåll) i Enskede-Årsta stadsdelsområde. Under året avslutades kontakterna med sju hushåll. Av dessa var två självförsörjande, tre saknade egen försörjning och två flyttade till annan kommun.

Samarbetet med hälso- och sjukvården, föreningar och förvaltningarnas olika verksamheter har uppmärksammat flyktingarnas behov av insatser och möjlighet till delaktighet i samhället. Aktiviteter och utflykter för nyanlända barnfamiljer har anordnats.

Projekt genom kompetensfonden

Ett mobilt hälsoprojekt har vänt sig till flyktingar som står långt ifrån arbetsmarknaden och med en upplevd ohälsa. Projektet ”Mentor Mångfald” har syftat till att hitta former för mentorskap för nyanlända flyktingar. Projektet har ekonomiskt stöd från kompetensfonden.

Jämställdhet och mångfald

Generella åtaganden

- FN:s standardregler om delaktighet och jämlikhet för människor med funktionshinder integreras i verksamhetsplaneringen.
- Tillgängligheten för personer med funktionshinder beaktas alltid i den fysiska planeringen.

Uppfyllelse

Tillgängligheten för personer med funktionshinder har bevakats i all planering vid om- och nybyggnad av verksamhetslokaler. Inför nämndens beslut om yttrande av program, planer och andra förändringar av den fysiska miljön har samråd skett med handikapprådet.

- Mångfalds- och jämställdhetsplanen integreras i enheternas verksamhetsplanering.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts genom att förskolor och skolor arbetat aktivt för att personalgruppens sammansättning ska få en jämnare könsfördelning och bättre spegla enheternas etniska mångfald. Ett par förskolor har arbetat i projektet "Genusarbete i förskolan". Barn och elever med funktionshinder har så långt det är möjligt deltagit i förskolornas och skolornas gemensamma aktiviteter. Tillgängligheten till lokalerna och behovet av pedagogiska hjälpmedel har inventerats och setts över kontinuerligt. Olika religiösa högtider har uppmärksammats.

Internt jämställdhetsarbete

I de löneanalyser som gjorts har inga osakliga löneskillnader kunnat påvisas. På grund av övertaligheten har rekryteringarna varit begränsade. En policy utarbetas för att säkra att rekryteringsförfarandet inte är diskriminerande. Inga diskrimineringsärenden har funnits.

I upphandlingar används stadens reviderade antidiskrimineringsklausul.

Medborgarnas delaktighet

Generella åtaganden

- Information om stadsdelsnämndens och stadsdelsförvaltningens verksamheter är tillgänglig för alla och anpassas till olika målgruppers behov.
- Olika forum finns för barn och vuxna för att stärka medborgarnas inflytande.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts till stor del. Olika forum har arrangerats, bland annat nämndmöten, demokratiberedningens möten samt olika temamöten. Förvaltning och nämnd har även deltagit vid olika evenemang i stadsdelen. Ett särskilt barnråd har startats för att ta tillvara barns åsikter om sin fritid. Medborgarkontoret har hög tillgänglighet genom information och rådgivning vid Gullmarsplan samt i Dalen och Östberga. Arbetet fortsätter med att göra informationen tillgänglig för alla. Ett aktivt arbete har gjorts för att göra styrdokument samt olika typer av information till de boende mer lättillgänglig.

Stadsdelsnämnden

Nämnden har haft tolv sammanträden under året. Vid de öppna frågestunderna har antalet besökare varierat, som mest ett sextiototal personer. De flesta frågor har rört utemiljön, parkunderhåll, trafiksituationen och nybyggnad.

I verksamhetsplanen beslutades att nämndpolitikerna skulle vara vid medborgarkontoret i Dalen, Östberga och Gullmarsplan en gång i månaden. Detta har ersatts med att politikerna deltagit i olika evenemang i stadsdelen för att föra en dialog med de boende, bland annat vid Gullmarsdagen, stadsdelsförnyelsen i Östberga samt ingivningen av Träffpunkt Dalen, Hälsans stig samt nya Årstabron.

Medborgarförslag

Under året har 44 medborgarförslag skickats in till stadsdelsnämnden. De flesta har rört gatu-, park- eller trafikfrågor. Under hösten har alla som lämnat förslag fått en enkät med frågor om hur de upplever förvaltningens och nämndens hantering av medborgarförslagen. Resultaten av uppföljningen redovisas för nämnden i januari 2006.

Demokratiberedning

Under året har demokratiberedningen haft två möten i Årsta för att diskutera formerna för kommunikationen med medborgarna. Beredningen har deltagit i olika evenemang i stadsdelen.

Medborgarkontoret

Medborgarkontoret har erbjudit medborgare information och vägledning i frågor om stadens service och tjänster samt övrig offentlig verksamhet. De flesta frågor har rört äldreomsorg, barnomsorg och ungdomsfrågor, social problematik, utemiljö samt information om stadsdelsnämnd och förvaltning. Kontoret har haft cirka 60 ärenden per dag. Antalet ärenden har ökat jämfört med året innan.

Medborgarkontoret har varit en länk mellan medborgare, nämnd och förvaltning. Medborgarna har lämnat synpunkter och klagomål, både skriftligt och muntligt samt medborgarförslag.

Advokatjouren har fortsatt sin rådgivning en gång per vecka och har som tidigare varit välbesökt.

Under året har medborgarkontoret funnits tillgängliga vissa tider i Dalen och Östberga, måndag eftermiddag vid Träffpunkt Dalen och torsdag eftermiddag i Östbergaskolan.

I november genomfördes den årliga enkätundersökningen. Besökarna var mycket nöjda både när det gäller information, vägledning, handläggning och gott bemötande.

Webbplatsen

Under året har arbetet fortsatt med att utveckla förvaltningens del i stadens webbportal. Genom den nya tjänsten ”Insyn”, som infördes i september, har medborgarnas möjligheter till insyn och delaktighet i de demokratiska processerna ökat. Nämndens dagordning, ärenden och protokoll finns nu tillgängliga och sökbara på nätet. Besökarna har även möjlighet att prenumerera på alla handlingar.

Under året upphandlade staden ett nytt webbpubliceringsverktyg, EpiServer för stadens webbportal och ett nytt stadsgemensamt intranät. Arbetet med att sätta det nya verktyget är försenat och kommer att ske först under första kvartalet 2006.

Under december månad besökte närmare 430 000 personer stadens webbportal. Under hösten hade Enskede-Årsta webbplats cirka 500-600 besökare per månad. Antalet besökare ökar ständigt och en klar trend är att fler använder internet för att söka information och utföra tjänster.

Lättillgänglig information

Förvaltningens målsättning är att all information ska vara enkel och lättförståelig för att nå så många som möjligt. Informationsbladet ”Enskede-Årsta – Din stadsdel”, med aktuell information om området har delats ut fyra gånger under året till de drygt 26 000 hushållen. Reaktionerna har hittills varit positiva och under år 2006 planerar förvaltningen att göra en enklare läsarundersökning.

En kortversion av budget och verksamhetsplan togs fram i början av året. Broschyren, som trycktes i 3 000 exemplar, har varit mycket uppskattad och använts vid till exempel studiebesök, introduktion av nyanställda, arrangemang i stadsdelen och politikermöten.

Under året har förvaltningen även arbetat aktivt för att göra styrdokumenten mer lättillgängliga.

Den utbildning som planerades för handläggare i att skriva mer lättförståeligt genomförs först under år 2006.

Massmedia

Under året har förvaltningen arbetat med direkta personkontakter med massmedia samt pressmeddelanden för att uppmärksamma olika händelser i området.

Råden

Instruktionerna för råden har setts över och kompletterats med instruktioner för det nya barnrådet samt anhörig- och brukarrådet för biståndsbedömning. Enskedefältets skola samt förskolorna i område Enskede Gård har ansvarat för barnrådet under läsåret 2005-2006.

Anhörig- och brukarråd

För att stärka brukarinflytandet inrättades i början av året ett anhörig- och brukarråd inom beställaravdelningen. Rådet består av sex ledamöter, tre ledamöter från pensionärsrådet och tre ledamöter från handikapprådet. Rådet ska ta tillvara brukarens och anhörigas intressen när det gäller beställaravdelningens tillämpning av Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Rådet har haft tre möten, där de fått information om avdelningens arbete med myndighetsutövning och verksamhetsuppföljning.

Pensionärsråd

Pensionärsrådet är ett rådgivande organ mellan pensionärsorganisationer, nämnd och förvaltning i frågor som rör äldres levnadsförhållanden. Under året har rådet haft elva sammanträden. Rådet har uttalat sig i remissärenden, styrdokument och tertialrapporter. Rådet har haft representanter i anhörig- och förtroenderåd vid vård- och omsorgsboendena i stadsdelen.

Handikappråd

Handikapprådet är ett rådgivande organ till nämnden i frågor som rör funktionshindrades levnadsförhållanden. Rådet har haft elva sammanträden, där man bland annat behandlat frågor om den fysiska inne- och utemiljön. Det planerade bostadsområdet i kvarteret Sexmännen och handikappanpassningen av Östberga torg är de frågor som engagerat rådet mest under året.

Ungdomsråd

Rådet har under året behållit en kärna av medlemmar där cirka 10-12 är aktiva. Rådet har haft femton möten. Strategin att hålla en del möten på fritidsgårdarna har varit lyckosam. Engagemanget och aktiviteten har varit hög.

Ungdomsrådet har bjudit in och diskuterat frågor som berör ungdomar med nämndens presidie. Rådet har också deltagit vid nämndens sammanträden.

Rådet har varit aktivt i en rad olika evenemang, bland annat minimässan "Stadsdelens barn", Halloween-fest och "Valborgsdiscot". Discot arrangerades tillsammans med fritidsgårdarna och lockade cirka 150 besökare.

Fem medlemmar har deltagit vid "UNIX" (tidigare ungdomsriksdagen) i Alingsås 5-8 maj. Fyra medlemmar har deltagit på "Ungdomstorget", ett forum med ungdomspolitisk inriktning i Borlänge den 15-18 september.

Förskole- och skolråd

Förskole- och skolrådet med föräldrarepresentanter från förskolor och skolor har haft fyra möten under året, där frågor av övergripande karaktär diskuterats. Presidiet och stadsdelsdirektören deltog vid rådets sista möte i november. Under året har frågor kring utbyggnaden av förskolor samt skolorganisationen i Östberga och Enskedefältet särskilt behandlats.

Dialog mellan nämnd, förskola och skola

I slutet av november arrangerades ett möte mellan politiker i nämnden, rektorer och förskolechefer. Vid mötet diskuterades måluppfyllelse, inflytande frågor och pedagogiska utvecklingsområden. I början av december träffade nämndpolitikerna även ett tjugofemtal elever i skolår 8 tillsammans med sina lärare. Vid mötet fördes ett samtal kring frågor som var aktuella och viktiga för eleverna, som exempelvis skolmat, budget, inflytande och delaktighet.

Stadsdelsförnyelsen

Generella åtaganden

- Den ordinarie verksamheten medverkar i utvecklingsarbetet i stadsdelsförnyelsen, som omfattar både fysiska och sociala åtgärder.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts. Den ordinarie verksamheten deltar i stadsdelsförnyelsens utvecklingsarbete, både i styrgruppen och det praktiska arbetet.

Stadsdelsnämndens lokala mål

Under året har stadsdelsnämnden fattat beslut om nio nya insatser inom ramen för stadsdelsförnyelsen i Östberga. Insatserna stämmer med de lokala målen, som reviderades i handlingsplanen i mars 2005.

- Skapa bättre service och mötesplatser.
- Utemiljön i området ska vara trevlig, ren och funktionell.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts. Viktiga insatser har varit samverkan med stadsbiblioteket för att utveckla en biblioteksfilial och medborgarkontor i Östbergaskolan, upprustning av områdets parklekar samt Hälsans Stig.

- Känna engagemang i sin närmiljö och främja möjligheter till ökad kontakt och förståelse mellan boende i hela Östberga.
- Unga har tillgång till fritidssysselsättning.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts till viss del. Viktiga insatser har varit tre öppna möten som hållits för boende i Östbergaskolan. Föreningar har bjudits in för att diskutera möjligheten att delta i driften av biblioteket i framtiden. Samverkan med arbetsförmedlingens kulturavdelning har möjliggjort filmprojektet ”I ögat på Östberga”. Målet är att projektet ska fungera som en socialt utåtriktad kommunikation med Östberga och andra delar av stadsdelsområdet. Latinamerikanska föreningen har fått stöd i sitt arbete, i form av bidrag till symaskiner och stickmaskiner. Syftet har varit att främja möjligheter till ökad kontakt för medlemmar och boende i området.

- Skapa en trygg miljö på allmänna platser.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts till viss del. Viktiga insatser har varit samarbetet med Svenska Bostäder och den trygghetsvandring som gjorts tillsammans med boende. Upprustningsarbete har genomförts i form av röjning av buskage, naturmark och vissa planteringar.

- En positiv bild av Östberga ska spridas till allmänheten.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts till viss del. En informationsfolder till nyinflyttade i Östberga håller på att utarbetas. Brännkyrka hembygdsförening utformar en film ”Brännkyrka Bygd”. Samarbete kring filmarbetet har inletts för att sprida en positiv bild av området.

Barn och unga

I samarbete med arbetsförmedlingens kulturavdelning startade filmprojektet ”I ögat på Östberga” i september, där 27 ungdomar deltog. Filmarbetet ska ta tillvara ungas idéer och kreativitet och samtidigt fungera som en

socialt utåtriktad kommunikation med Östberga och med andra delar av stadsdelsområdet. Projektet fortsätter under år 2006. Föreståndaren vid fritidsgården har fått ansvar för ungdomspotten inom stadsdelsförnyelsen för att bättre kunna fånga upp och förverkliga ungdomarnas idéer. Speciella aktiviteter för tjejer har ägt rum på fritidsgården, bland annat drama och dans. Biblioteket har även erbjudit sagoläsning på olika språk.

Trygghet och trivsel

I samarbete med Hjärt- och lungfonden har förvaltningen anlagt Hälsans Stig. Den invigdes i september tillsammans med föreningar och boende. I samverkan med boende, Svenska Bostäder och polis har en trygghetsvandring ägt rum. Utifrån vad som framkom har insatser gjorts för att röja buskage och naturmark längs med gångvägar. Planteringar har rensats och omplanteringar har gjorts längs med Göta Landsväg och vid parkleken Backen. Även skyltningen längs med Göta Landsväg har setts över. Trygghetsvandringen kommer att följas upp under år 2006. Parklekarna Stamparken och Backen har rustats upp för att skapa en trygg och trivsam samvaro för både unga och äldre. Ett lokalt brottsförebyggande råd har bildats i Östberga. Syftet är att skapa ett forum för trygghetsskapande frågor. Under året har Svenska Bostäder avsatt extra medel för att öka tryggheten i området genom att satsa på bättre ytterbelysning, renovera portar samt göra viss gårdsförnyelse.

Konsumentvägledning

Generella åtaganden

- Konsumentvägledning erbjuds ungdomar och vuxna.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts genom projektet ”Välj själv” och medverkan vid Ung 08-festivalen med mera. Antalet ärenden har ökat och Nöjd-kund index visade mycket gott resultat.

Utveckla konsumentvägledningen

Antalet ärenden till förvaltningens konsumentvägledare har ökat under året. Totalt har 2 212 kontakter tagits med konsumentvägledningen. Av dessa har 295 ärenden kommit från andra stadsdelar i staden eller från övriga kommuner.

Konsumenter får i regel sitt ärende åtgärdat av vägledaren direkt samma dag eller med någon dags fördröjning. De vanligaste områdena som föranleder reklamationer och rådgivning har varit bostadsfrågor, telefoni- och internetjänster samt telefonutrustning. Näringsidkare har i högre grad än tidigare år kontaktat konsumentvägledaren.

Nöjd-kund undersökning

Undersökningen visar att stockholmarna överlag är mycket nöjda med den konsumentvägledning som erbjuds. Nöjd-kund index för hela staden blev 4,51 på en 5-gradig skala. Resultatet för konsumentvägledningen i Enskede-Årsta är något högre, 4,59 jämfört med stadens genomsnitt.

Riktade insatser till ungdomar

Under året har speciella satsningar gjorts för ungdomar. Alla niondeklassare i de kommunala skolorna har bjudits in till konsumentprojektet "Välj själv". Projektet har genomförts i samarbete med Skarpnäck och Älvsjö stadsdelsförvaltningar och pågick under tre dagar i Skarpnäcks kulturhus. Syftet med projektet var att skapa medvetna, självständiga konsumenter med insikt om konsumtionens villkor och konsekvenser samt öka intresset för konsumentfrågor som rör ungdomar.

Konsumentvägledaren har även medverkat i Ung08-festivalen och projektet arbete.nu samt arrangerat utbildning för elever vid Värmdö gymnasieskola.

Nämnd- och förvaltningsorganisation

Generella åtaganden

Stadsdelsförvaltningen ger god service till stadsdelsnämnden, enheter, brukare och medborgare.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts. En undersökning av medborgarkontorets service visar att besökarna till allra största delen är nöjda.

- Handlingar som upprättas är sakliga, tydliga och välskrivna.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts. Enkätundersökningen till alla enhetschefer visar att förvaltningens information och anvisningar får godkänt betyg. För de större styrdokumenterna har lättlästa versioner tagits fram.

Förvaltningens enhetschefer har svarat på frågor om information om sjukfrånvaro, administrativa meddelanden och mallar till verksamhetsplan, tertiärrapporter och verksamhetsberättelse. 65 % tycker att informationen om aktuell sjukfrånvaron är tillräcklig, vilket är ett sämre resultat än året innan, 86 % år 2004. 95 % av enhetscheferna anser att de administrativa meddelandena är sakliga, tydliga och välskrivna. 70 % av enhetscheferna är nöjda med anvisningarna till verksamhetsplan, tertiärrapporter med mera. Detta är en försämring jämfört med året innan då 89 % av cheferna var nöjda. Resultaten kommer att användas i avdelningarnas fortsatta utvecklingsarbete.

Ta ansvar för ekonomin

Generella åtaganden

- Det ekonomiska utfallet i förvaltningens verksamheter är i balans med budget.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts. Bokslutet visar ett överskott på 8,4 miljoner kronor, jämfört med budget. Efter avsättning till resultatfond, begäran om ombudgetering samt återredovisning av medel återstår ett överskott på 4,5 miljoner kronor.

- Alla medarbetare är delaktiga i planering och uppföljning av ekonomin.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts. Förvaltningen har under året påbörjat ett arbete med att stärka chefernas kompetens i samverkansarbetet och säkerställa att ekonomin behandlas vid arbetsplatsträffarna. Vid de tre enheterna med större budgethållningsproblem har partssammansatta grupper bildats för att finna lösningar.

- Verksamheterna samverkar internt och externt för att uppnå ett mer effektivt resursutnyttjande.

Uppfyllelse

Åtagandet har uppfyllts. Inom äldreomsorgen har ett samarbete mellan enheterna startat med gemensamma patruller. Individ- och familjeomsorgen har vidareutvecklat samarbetet med landstinget inom socialpsykiatrin.

- Lokalanvändningen följs upp och omprövas för att minimera lokalkostnaderna.

Uppfyllelse

Åtagandena har uppfyllts genom ett systematiskt arbete för att nå kostnadseffektivitet i lokalanvändningen. Alltfler verksamheter har kunnat inrymmas med endast marginella tillskott.

Nämndens ekonomiska utfall

Mnkr	Verksamhetsplan 2005	Av KS beslutade budgetjusteringar	Slutlig budget 2005	Ekonomiskt utfall 2005	Avvikelse mot budget
Anslag (1) för nämndens verksamhet	-1 168,6	-41,6	-1 210,2	-1 200,8	9,4
Kostnader (-)	-1 393,1	-85,4	-1 478,5	-1 484,5	-6,0
Intäkter	224,5	43,8	268,3	283,7	15,4
Anslag (2) för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder	-57,2	-0,5	-57,7	-58,7	-1,0
Kostnader (-)	-65,7	-3,2	-68,9	-69,8	-0,9
Intäkter	8,5	2,7	11,2	11,1	-0,1
Stadsdelsnämnden netto	-1 225,8	-42,1	-1 267,9	-1 259,5	8,4
Avsättning till resultatfond					-1,3
Begärd ombudgetering					-1,9
Återredovisning av projektmedel					-0,7
Nämndens budgetavvikelse					4,5

Budgeten har utökats under året med 42,1 miljoner kronor. Detta beror främst på fler prestationer inom de pedagogiska verksamheterna och stimulansbidrag för utbyggnad och omstrukturering inom förskola och äldreomsorg.

Nämndens bokslut visar en positiv avvikelse på 8,4 miljoner kronor jämfört med budget. Av detta ska 1,3 miljoner kronor, som är överskott vid resultatenheterna, avsättas till resultatfonden. Vidare har flera av de objekt som nämnden fått stimulansbidrag för inte startat enligt planeringen. Ombudgetering på 1,9 miljoner kronor begärs därför till år 2006. Nämnden har också fått 0,7 miljoner kronor för verksamhet för hemlösa. Verksamheten har inte kunnat startas och dessa medel återredovisas därför.

Efter ombudgetering, avsättningar och återredovisningar uppgår nämndens resultat till 4,5 miljoner kronor.

Faktisk kostnads- och intäktsutveckling

Intäkter

Intäkterna har ökat med 7,4 miljoner kronor jämfört med år 2004. De största förändringarna beror på 16 miljoner kronor för kompetensfondsprojekt och 4 miljoner kronor för fler projekt inom stadsdelsförnyelsen. Försäljningen av platser inom äldreomsorgen har minskat något. Vidare har intäkter för särskola och fh-klasser ersatts med budgetmedel för år 2006, vilket inneburit att intäkterna minskat.

Kostnader

Kostnaderna har ökat med 31,6 miljoner kronor, jämfört med året innan. Det är framförallt kostnader för köp av extern verksamhet inom äldreomsorg, individ och familjeomsorg och omsorg om funktionshindrade samt kostnader för gatu- och parkskötsel som ökat.

Personalkostnaderna har minskat med cirka 10 miljoner kronor. Hyreskostnaderna har minskat med 10 miljoner kronor.

Personalkostnader för åren 2004-2005

Verksamhet	2004	2005	Förändring
Nämnd och förvaltningsorganisation	33 169	28 008	-5 161
Individ- och familjeomsorg	43 877	45 070	1 192
Stadsmiljö	1 833	1 693	-140
Förskola	123 327	130 683	7 356
Skolbarnsomsorg	45 784	46 635	851
Skola	171 753	181 009	9 256
Särskola	8 578	10 046	1 468
Flyktingverksamhet	0	1	1
Äldreomsorg	329 928	306 928	-23 000
Omsorg om funktionshindrade	131 788	129 252	-2 536
Fritid och kultur	8 083	7 547	-536
Stadsdelsförnyelse	15	177	162
Anslag 2	18 098	19 771	1 673
Totalt	916 233	906 819	-9 414

De minskade personalkostnaderna beror främst på att kostnaderna för avveckling inom äldreomsorg minskat under året. De största ökningarna har skett inom de pedagogiska verksamheterna under året. Kostnaden för den årliga löneöversynen uppgår till cirka 15,6 miljoner kronor, vilket är cirka 1,7 % av den totala personalkostnaden för hela året.

Lokaler

De samlade lokalkostnaderna uppgick till 162,0 mnkr, varav hyror till 151,6 miljoner kronor och övriga driftskostnader till 10,4 miljoner kronor.

En avveckling av Dalens sjukhem har påbörjats och beräknas vara genomförd till årsskiftet 2007. Dalens sjukhem ersätts av platser vid de två nya äldreboendena i Stureby. Vid Årsta sjukhem har åtta lägenheter skapats genom ombyggnad. Under året har lokalerna vid Gullmarsplan 13 och Våxtorpsgränd 8 sagts upp.

Under året har ett aktivt arbete skett för att minska bullret vid förskolorna. Bord av bullerdämpande typ samt så kallade Sound-Ear har köpts in till förskolorna. En mätning har gjorts av Previa vid sex förskoleavdelningar, som visade att verksamheterna har en bra akustiksanering, även om den kan förbättras på en del håll.

Planeringen för att utöka antalet förskoleavdelningar har intensifierats under året.

Prognoser och budgethållningsåtgärder

Vid prognostillfällena har förvaltningens beräkningar indikerat ett smärre positivt resultat. Förutsättningen har varit att de budgethållningsåtgärder som vissa enheter förväntades vidta skulle ge önskad effekt. Nämndens prognoser har därför av försiktighetsskäl lämnats på ± 0 . Mot slutet av året uppvisades flera positiva effekter. Månadsrapporten för november visade därför ett överskott på 3,0 miljoner kronor.

Eftersom prognoserna visat på en budget i balans har nämnden inte beslutat om några åtgärder under året.

Resultatenheter

Resultatöverföring för resultatenheter			
Tkr	Från 2004	Utfall 2005	Överförs till 2006
Nytorpsskolan		2 228	2 139
Enskede skola		-201	-201
Enskedefältets skola	-668	324	-344
Sturebyskolan	2 288	-868	1 420
Årtaskola	-111		
Justering felbokat 2004	197		
Totala överföringar	1 706	1 483	3 014

Resultatenheternas resultat faller inom ramen för de regler som gäller, förutom Enskedefältets skola. Skolan har inte lyckats hämta hem underskottet från föregående år. Förvaltningens bedömning är att skolan inte är i den ekonomiska balans som krävs för att kunna fortsätta som resultatenhet.

Projektmedel

Förutom projekt via kompetensfonden bedrivs flera projekt för att utveckla verksamheterna, framförallt inom individ- och familjeomsorgen. Bidragsgivare är i huvudsak EU och länsstyrelsen. Alla projekt redovisas i bilaga 2. Effekten av projekten redovisas under respektive verksamhetsområde.

Stimulansbidrag

Under året har nämnden fått 7,2 miljoner kronor i stimulansbidrag för att bygga ut och omstrukturera verksamheter enligt följande:

Äldreomsorg

Avveckling inom Dalens sjukhem	700
Gruppboende Stureby sjukhemsområde	500
Årsta sjukhem, 12 nya platser	1 300
Omsorgsboende vid Stureby sjukhemsområde	500

Omsorg om funktionshindrade

Gruppboende inom Enskededalens servicehus	600
---	-----

Förskola

Valla Torg	1 100
Sågverksgatan	600
Grafikvägen	600
Hummelvägen 10	600
Grafikvägen 5	100
Tämnarvägen 26	200

Inom förskolan har projektstarterna senarelagts för alla, utom Valla Torg och Tämnarvägen. Kostnader för övriga projekt uppstår först år 2006. Nämnden hemställer därför att 1,9 miljoner kronor ombudgeteras till år 2006.

Ekonomiskt utfall per verksamhet

Anslag 1	Slutlig budget 2005			Ekonomiskt utfall			Avvikelse mot budget		
	Kostnader	Intäkt	Netto	Kostnader	Intäkt	Netto	Kostnader	Intäkt	Netto
Nämnd och förvaltnings-administration	-55,3	1,8	-53,5	-52,8	3,7	-49,1	2,5	1,9	4,4
Individ- och familjeomsorg	-95,6	12,3	-83,3	-99,2	12,8	-86,4	-3,6	0,5	-3,1
varav socialpsykiatri	-28,7	6,1	-22,6	-29,0	4,5	-24,5	-0,3	-1,6	-1,9
Flyktningmottagande	-1,7	0,0	-1,7	-1,0	0,0	-1,0	0,7	0,0	0,7
Stadsmiljöverksamhet	-20,9	1,1	-19,8	-24,3	1,1	-23,2	-3,4	0,0	-3,4
Förskoleverksamhet	-180,2	19,3	-160,9	-170,4	19,1	-151,3	9,8	-0,2	9,6
Skolbarnomsorg	-47,3	9,3	-38,0	-54,0	14,2	-39,8	-6,7	4,9	-1,8
Grundskola	-326,1	26,4	-299,7	-313,4	24,7	-288,7	12,7	-1,7	11,0
Särskola	-15,8	9,7	-6,1	-14,4	9,5	-4,9	1,4	-0,2	1,2
Äldreomsorg	-509,5	103,4	-406,1	-522,7	106,6	-416,1	-13,2	3,2	-10,0
Omsorg om funktionshindrade	-210,6	80,4	-130,2	-217,1	87,0	-130,1	-6,5	6,6	0,1
Kultur och fritid	-11,9	1,0	-10,9	-11,2	0,9	-10,3	0,7	-0,1	0,6
Övrig verksamhet	-3,6	3,6	0,0	-4,0	4,1	0,1	-0,4	0,5	0,1
Summa anslag 1	-1 478,5	268,3	-1 210,2	-1 484,5	283,7	-1 200,8	-6,0	15,4	9,4
Anslag 2									
Arbetsmarknadsåtgärder	-12,5	8,3	-4,2	-12,2	7,9	-4,3	0,3	-0,4	-0,1
Ekonomiskt bistånd	-56,4	2,9	-53,5	-57,6	3,2	-54,4	-1,2	0,3	-0,9
varav handläggare	-8,0	0,0	-8,0	-8,7	1,1	-7,6	-0,7	1,1	0,4
Summa anslag 2	-68,9	11,2	-57,7	-69,8	11,1	-58,7	-0,9	-0,1	-1,0
Summa nämnd	-1 547,4	279,5	-1 267,9	-1 554,3	294,8	-1 259,5	-6,9	15,3	8,4
Avsättning till resultatfond									-1,3
Begärd ombudgetering									-1,9
Återredovisning av projektmedel									-0,7
Resultat efter resultatöverföringar									4,5

Utfallet per verksamhet kännetecknas i stort av ett överskott inom de pedagogiska verksamheterna och underskott inom äldreomsorgen. Överskottet beror i huvudsak på minskade lokalkostnader samt på överskott för de övergripande kostnaderna. Underskottet beror till största delen på att Dalens sjukhem omstruktureras samt på fortsatta budgethållningsproblem inom hemtjänsten.

Försörjningsstödet visar ett underskott på 1,0 miljoner kronor. Detta beror på att kostnaderna under hösten inte minskat i den takt som var väntat.

Utförligare analyser per verksamhet redovisas nedan.

Förskoleverksamhet

Ekonomiskt utfall jämfört med budget

Förskoleverksamhet	Kostnader	Intäkter	Netto
Slutlig budget 2005	-180,2	19,3	-160,9
Bokslut 2005			
Förskoleverksamhet	-139,0	6,8	-132,1
Öppen förskola, allmän förskola	-2,1	0,0	-2,1
Lokalkostnader	-24,4	0,0	-24,4
Verksamhetsövergripande och avgifter	-4,9	12,2	7,4
Summa bokslut	-170,4	19,1	-151,3
Avvikelse	9,8	-0,2	9,6
<i>Bokslut 2004</i>	<i>-160,5</i>	<i>17,7</i>	<i>-142,8</i>

Förskolan visar ett överskott på 9,6 miljoner kronor, varav 2,1 miljoner kronor är stimulansbidrag för förskoleutbyggnad och som inte använts. Dessa medel föreslås ombudgeteras till år 2006. Resterande avvikelse på 7,5 miljoner kronor beror på minskade lokalkostnader samt på att avsatta medel för att klara barnomsorgsgarantin och minska barngruppernas storlek inte behövt användas fullt ut.

Enheterna visar ett överskott på cirka 0,8 miljoner kronor, vilket till viss del beror på att avsatta medel för barnomsorg på obekvämt arbetstid använts till äldre barn och därför redovisas som skolbarnomsorg.

Faktisk kostnads- och intäktsutveckling

Kostnader har ökat med 9,8 miljoner kronor, jämfört med 2004. Av dessa är 7,4 miljoner kronor personalkostnader, vilket främst beror på utbyggnaden av förskoleavdelningar. Vidare har kostnaderna för inventarier ökat, vilket beror på utrustning av nya avdelningar samt bullerdämpande åtgärder.

Intäkterna har ökat med 1,4 miljoner kronor. Ökningen beror på ökade avgifter för fler barn samt intäkter för projekt.

Effekter och analys av beslutade åtgärder

Nämnden har inte beslutat om några åtgärder inom förskoleområdet under året.

Prestationer

Antal barn 2005	Snitt		Antal		Snitt 2005
	2003	2004	050331	050930	
Förskola	1 419	1463	1 542	1 497	1 520
Familjedaghem	40	35	28	17	23
Allmän förskola	20	19	14	13	14
Summa	1 479	1 517	1 584	1 527	1 556

Nyckeltal

Mätpunkt	Barn	Grupper	Barn per grupp
T1 2003	1 416	87	16,28
T2 2003	1 366	89	15,35
VB 2003	1 511	93	16,25
T1 2004	1 479	93	15,90
T2 2004	1 436	95	15,12
VB 2004	1 463	96	15,24
T1 2005	1 554	97	16,02
T2 2005	1 513	99	15,28
VB 2005	1 542	99	15,58

Resursavdelning för barn med funktionshinder är inte medräknad 2004.

Andelen barn per grupp har ökat jämfört med året innan. Detta kan delvis förklaras av att Dalen och Östberga hade många tomma platser i slutet av år 2004. Flera familjer som stod i kö för plats i Årsta valde att avvakta till de nya där avdelningarna öppnade i januari 2005. För att klara barnomsorgsgarantin har barnantalet i grupperna ökat i förhållande till tertialrapport 2. En annan bidragande faktor är att andelen syskonavdelningar ökat vilket medför att det totala genomsnittet per avdelning till synes ökar.

Grundskola, särskola och skolbarnsomsorg

Ekonomiskt utfall jämfört med budget

Grundskola	Kostnader	Intäkter	Netto
Slutlig budget 2005	-326,1	26,4	-299,7
Bokslut 2005			
Skolverksamhet	-235,2	22,0	-213,2
Lokaler	-71,2	0,9	-70,3
Verksamhetsövergripande	-7,0	1,8	-5,2
Summa bokslut	-313,4	24,7	-288,7
Avvikelse	12,7	-1,7	11,0
<i>Bokslut 2004</i>	<i>-316,6</i>	<i>38,5</i>	<i>-278,1</i>

Särskola	Kostnader	Intäkter	Netto
Slutlig budget 2005	-15,8	9,7	-6,1
Bokslut 2005			
Skola	-14,4	9,5	-4,9
Verksamhetsövergripande	0,0	0,0	0,0
Summa bokslut	-14,4	9,5	-4,9
Avvikelse	1,4	-0,2	1,2
<i>Bokslut 2004</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>

Skolbarnsomsorg	Kostnader	Intäkter	Netto
Slutlig budget 2005	-47,3	9,3	-38,0
Bokslut 2005			
Fritidshem	-48,4	5,1	-43,3
Kollo	-3,6	1,4	-2,2
Lokalkostnader	-1,9	0,0	-1,9
Verksamhetsövergripande och avgifter	-0,1	7,7	7,6
Summa bokslut	-54,0	14,2	-39,8
Avvikelse	-6,7	4,9	-1,8
<i>Bokslut 2004</i>	<i>-53,6</i>	<i>10,7</i>	<i>-42,9</i>

Utbildning totalt	Kostnader	Intäkter	Netto
Slutlig budget 2005	-389,2	45,4	-343,8
Bokslut 2005			
Skolverksamhet	-313,4	24,7	-288,7
Särskola	-14,4	9,5	-4,9
Skolbarnsomsorg	-54,0	14,2	-39,8
Summa bokslut	-381,8	48,4	-333,4
Avvikelse	7,4	3,0	10,4
<i>Bokslut 2004</i>	<i>-370,2</i>	<i>49,2</i>	<i>-321,0</i>

Utfall jämfört med prognoser

Sammantaget visar resultatet för grundskola inklusive skolbarnsomsorg och särskolan ett överskott på 10,4 miljoner kronor.

Den främsta orsaken är att lokalkostnaderna blivit 6,1 miljoner kronor lägre än budgeterat. Detta beror på förändringar i hyressättningen samt delvis uteblivna ombyggnationer. 1,3 miljoner kronor av överskottet förs över till år 2006 utifrån resultatenheternas resultat.

Resursenheten redovisar ett överskott på cirka 2,5 miljoner kronor. Detta beror bland annat på att kostnader mellan andra stadsdelar blev lägre än budgeterat. Årtaskolan visar ett underskott på 3,8 miljoner kronor, vilket främst är kostnader för entreprenader och personal. Skanskvarnsskolan redovisar ett överskott på 1,1 miljoner kronor, vilket främst finns inom fh-

verksamheten. Större planerade investeringar och underhåll har inte genomförts. Bidrag från specialpedagogiska institutet har givit en intäkt på cirka 0,9 miljoner kronor till fh-verksamheten, vilket inte var känt vid budgeteringen.

Särskolans överskott på 0,6 miljoner kronor ska balanseras mot förskolans kostnader. Detta avser särskolebarn som går kvar inom förskolan. Kolloverksamheten lämnar ett överskott på 0,7 miljoner kronor, vilket beror på att färre barn ansökte om plats, delvis på grund av den förändrade avgiften.

Faktisk kostnads- och intäktsutveckling

Kostnaderna har ökat med 12,3 miljoner kronor inom de tre verksamhetsområdena. Av detta avser 11,6 miljoner kronor personalkostnader, vilket främst beror på ett ökat elevantal. Lokalkostnaderna har minskat med 3,1 miljoner kronor.

Intäkterna har minskat med 0,6 miljoner kronor.

Effekter och analys av beslutade åtgärder

Nämnden har inte beslutat om några åtgärder inom utbildningsområdet under året.

Vid Årstaskolan har åtgärder vidtagits under hösten för att anpassa verksamheten till givna ramar, minska underskottet samt komma i balans inför år 2006.

Prestationer

Antal elever	2004			2005		
	vt	ht	snitt	vt	ht	snitt
Grundskolelever exkl FH och särskolan	3 742	3 776	3 759	3 799	3 911	3 855
varav fr andra kommuner	25	19	22	29	32	31
Elever inom FH	37	39	38	38	42	40
varav andra kommuner	19	21	20	21	24	23
Särskolelever inkl gymnsär	34	33	34	37	37	37
varav andra kommuner	inkl ovan	inkl ovan	inkl ovan	6	4	5
Summa elever	3 813	3 848	3 831	3 874	3 990	3 932

Externt placerade elever ingår i statistiken, medan elever som kommer från andra kommuner inte ingår. År 2003 och 2004 redovisades år 0-5 och 6-9.

Fritid och kultur

Ekonomiskt utfall jämfört med budget

Fritid och kultur	Kostnader	Intäkter	Netto
Slutlig budget 2005	-11,9	1,0	-10,9
Bokslut 2005			
Fritidsgårdar och mötesplatser	-7,1	0,4	-6,7
Uppsökande verksamhet	-1,2	0,0	-1,2
Kulturverksamhet	-0,4	0,0	-0,4
Övrig verksamhet och lokaler	-2,5	0,5	-2,0
Summa bokslut	-11,2	0,9	-10,3
Avvikelse	0,7	-0,1	0,6
<i>Bokslut 2004</i>	<i>-10,8</i>	<i>0,9</i>	<i>-9,9</i>

Fritid och kultur visar ett överskott på 0,6 miljoner kronor. Av detta svarar Träffpunkt Dalen för 0,6 miljoner kronor, vilket beror på felaktig budgetering.

Faktisk kostnads- och intäktsutveckling

Kostnaderna har ökat med 0,4 miljoner kronor. Detta beror till största delen på ökade insatser för ungdomar i Dalen samt att en träffpunkt för ungdomar öppnat vid Enske skola.

Effekter och analys av beslutade åtgärder

Nämnden har inte beslutat om några åtgärder inom fritid och kultur under året.

Äldreomsorg

Ekonomiskt utfall jämfört med budget

Äldreomsorg	Kostnader	Intäkter	Netto
Slutlig budget 2005	-509,5	103,4	-406,1
Bokslut 2005			
Hemtjänst och servicehus	-145,0	19,1	-125,9
Äldreboenden	-317,1	76,3	-240,8
Dagverksamhet, fritid, aktivering	-7,4	2,4	-5,0
Övrig verksamhet	-29,7	7,8	-21,9
Verksamhetsövergripande	-23,5	1,0	-22,5
Summa bokslut	-522,7	106,6	-416,1
Avvikelse	-13,2	3,2	-10,0
<i>Bokslut 2004</i>	<i>-537,4</i>	<i>109,3</i>	<i>-428,1</i>

Underskottet på 10 miljoner kronor uppkommer främst vid utförarenheterna. Stureby sjukhem visar ett underskott på 2,7 miljoner kronor, vilket är

en klar förbättring jämfört med året innan. Enskededalens servicehus och hemtjänsten visar ett sammanlagt underskott på cirka 6 miljoner kronor. De två enheterna har inte lyckats åtgärda förra årets underskott. Dalens sjukhem visar ett underskott på 4,2 miljoner kronor, vilket beror på omstrukturering till färre platser. Medel för detta fanns reserverade.

Faktisk kostnads- och intäktsutveckling

Kostnaderna för äldreomsorg har minskat med 14,7 miljoner kronor. Personalkostnaderna har minskat med 23 miljoner kronor och lokalkostnaderna med 3,2 miljoner kronor, vilket beror på minskat antal platser vid Dalens sjukhem och avvecklingen av delar av Stureby sjukhem 2004. Inhyrning av personal har i stort sett upphört. Detta innebär att kostnaderna har minskat med 2,5 miljoner kronor. Utöver det har kostnaderna för externa köp av platser inom vård- och omsorgsboenden ökat med cirka 17 miljoner kronor.

Intäkterna har minskat med 2,7 miljoner kronor, vilket beror på att försäljningen av platser minskat.

Effekter och analys av beslutade åtgärder

Nämnden har inte beslutat om några åtgärder inom äldreomsorg under året.

Prestationer

	Utfall 2004	Verksamhetsplan 2005	Utfall 2005
Sjukhem*	397	378	354
Ålderdomshem*	69	64	66
Gruppboende*	82	79	87
Hemtjänstinsatser inkl servicehus	1167	1150	1179
Summa	1715	1671	1686

Ovan redovisas prestationer inom äldreomsorgen, egna och köpta platser. Antalet helårsplatser i särskilda boendeformer har minskat med 41, jämfört med 2004. Detta är räknat i genomsnitt per månad. Antalet insatser i öppen hemtjänst och servicehus har ökat med 12 helårspersoner jämfört med 2004.

Omsorg om funktionshindrade

Ekonomiskt utfall jämfört med budget

Omsorg om funktionshindrade	Kostnader	Intäkter	Netto
Slutlig budget 2005	-210,6	80,4	-130,2
Bokslut 2005			
Barn och ungdom	-31,4	12,6	-18,8
Vuxna	-84,1	16,8	-67,3
Personlig assistans	-90,5	57,1	-33,4
Övrig verksamhet, KBH	-5,4	0,4	-5,0
Verksamhetsövergripande	-5,7	0,1	-5,6
Summa bokslut	-217,1	87,0	-130,1
Avvikelse	-6,5	6,6	0,1
<i>Bokslut 2004</i>	<i>-208,3</i>	<i>87,0</i>	<i>-121,3</i>

Omsorg om funktionshindrade visar en budget i balans. Inom beställarsidan redovisas ett underskott på 3,7 miljoner kronor. Underskottet är jämt fördelat mellan insatser för vuxna, barn och ungdom samt LASS 20 första timmar. Orsaken är främst ökad inflyttning av personer med insatsbehov.

Utförarsidan visar ett överskott om 0,3 miljoner kronor. Daglig verksamhet visar underskott med 0,3 miljoner kronor, korttidshemmen med 0,4 miljoner kronor och Johanneshovs gruppboende med 1,0 miljoner kronor. Övriga enheter visar överskott.

De daglig verksamheternas försök att sänka resekostnaderna genom förbättrad samåkning och försäljning av platser där hemstadsdelarna själva står för resekostnaderna har inte fått önskat effekt. Högre kostnader för habiliteringsersättning bidrar också till underskottet inom daglig verksamhet.

Underskottet vid korttidshemmen beror på att minskade intäkter inte kunnat mötas med motsvarande minskning av kostnaderna.

Underskottet vid Johanneshovs gruppboende beror på ofullständig nivåersättning samt ökade kostnader på grund av extra personalresurser för en boende.

Faktisk kostnads- och intäktsutveckling

Kostnaderna har ökat med 8,8 miljoner kronor. Detta förklaras framförallt av ökat köp av verksamhet med 11 miljoner kronor samt minskade lokal-kostnader med 2,5 miljoner kronor. Intäkterna är i stort sett oförändrade.

Effekter och analys av beslutade åtgärder

Nämnden har inte beslutat om några åtgärder inom omsorg om funktionshinder under året.

Prestationer

Omsorg om funktionshindrade	Justerad verksamhetsplan	Antal 2005
Gruppboende	55	57
Daglig verksamhet	90	79
Bostad med särskild service	4	5
Korttidshem/-familjer/-boende	46	40
Personlig assistans enligt LASS, timmar	259 461	238 300

Antalet personer har ökat med sammanlagt 14 personer. Ökningen inom daglig verksamhet och korttidsboende beror främst på ökad inflyttning av personer med behov av insatser.

Utförda LASS-timmar överstiger antalet planerade med drygt 21 000. Timmarna i verksamhetsplanen utgår ifrån senast uppdaterad data. Antalet kan variera markant från månad till månad på grund av till exempel utförarbyte eller bortgång, vilket förklarar felet i uppskattningen.

Individ- och familjeomsorg med socialpsykiatri**Ekonomiskt utfall jämfört med budget**

Individ- och familjeomsorg	Kostnader	Intäkter	Netto
Slutlig budget 2005	-95,6	12,3	-83,3
Bokslut 2005			
Barn och ungdom	-45,0	6,2	-38,8
Vuxna	-17,9	1,8	-16,0
Socialpsykiatri	-29,0	4,5	-24,5
Administration, lokaler, övergripande	-7,3	0,3	-7,1
Summa bokslut	-99,2	12,7	-86,4
Avvikelse	-3,6	0,4	-3,1
<i>Bokslut 2004</i>	<i>-92,0</i>	<i>8,6</i>	<i>-83,4</i>

Individ- och familjeomsorgen har ett underskott på 3 miljoner kronor. Det är framförallt insatserna inom socialpsykiatri och vuxenmissbruk. Även insatser för barn och ungdom redovisar ett visst underskott. Detta kompenseras av andra minskade kostnader inom enheten.

I samband med tertialrapport 1 beviljade nämnden 0,7 miljoner kronor i tillägg för dagverksamhet för hemlösa. Verksamheten har inte kunnat startas och medlen återredovisas därför.

Faktisk kostnads- och intäktsutveckling

Kostnaderna har ökat med 7,1 miljoner kronor, vilket främst beror på ökade kostnader för placeringar och insatser.

Intäkterna har ökat med 4,2 miljoner kronor. Detta beror på högre intäkter från kompetensfondsprojekt under året, nya kompetensfondsprojekt, sålda tjänster till andra stadsdelar samt en intäkt för år 2004 som kom in först år 2005.

Effekter och analys av beslutade åtgärder

Nämnden har godkänt den översyn av organisation som genomfördes. Effekten av denna sker först 2006.

Inom socialtjänstavdelningen har åtgärder vidtagits för att minska kostnaderna för placeringar. Effekten av detta kommer först 2006. Vidare har personalanpassningar gjorts inom barn- och ungdomsverksamheten och verksamheterna inom socialpsykiatri, vilka får effekt under år 2006.

Prestationer

Antalet placeringar, omräknat till årsplaceringar, har ökat inom vuxen- och missbruksvården, medan antalet är i stort sett oförändrat inom barn- och ungdomsverksamheten. Ökningen inom vuxen- och missbruksvården beror främst på att antalet placerade dygn per person samt dygnskostnaden ökat. Antalet placerade personer är i stort sett oförändrat. Inom socialpsykiatrin har boendestöd och social rehabilitering ökat med cirka 42 personer.

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

Ekonomiskt utfall jämfört med budget

Arbetsmarknadsåtgärder och försörjningsstöd	Kostnader	Intäkter	Netto
Slutlig budget 2005	-68,9	11,2	-57,7
Bokslut 2005			
Arbetsmarknadsåtgärder	-12,2	7,8	-4,4
Försörjningsstöd	-57,7	3,4	-54,3
<i>varav handläggare</i>	-8,8	1,1	-7,7
Summa bokslut	-69,9	11,1	-58,7
Avvikelse	-1,0	-0,1	-1,0
<i>Bokslut 2004</i>	<i>-64,8</i>	<i>9,7</i>	<i>-55,1</i>

Anslag 2 har ett underskott på 1 miljoner kronor. Underskottet beror på ett ökat antal bidragshushåll.

Faktisk kostnads- och intäktsutveckling

Kostnaderna för ekonomiskt bistånd har ökat med 5,9 miljoner kronor, varav kostnaden för handläggare med 1,7 miljoner kronor.

Intäkterna ökade med 1,4 miljoner kronor, varav 0,6 miljoner kronor rör kompetensfondsprojekt riktat till handläggare. Kostnaderna för arbetsmarknadsåtgärder ökade med 0,7 miljoner kronor och intäkterna med 0,1 miljoner kronor.

Effekter och analys av beslutade åtgärder

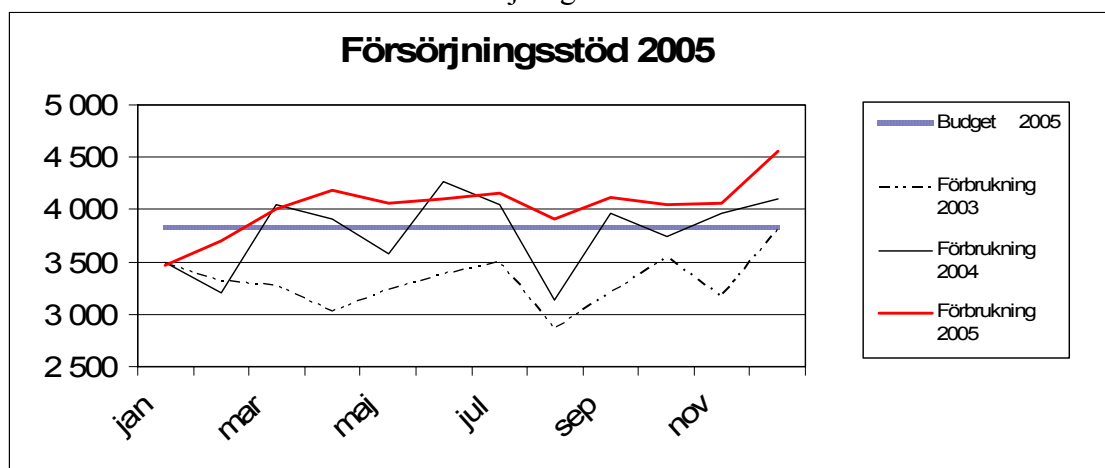
Nämnden har inte beslutat om några åtgärder inom ekonomiskt bistånd under året.

Prestationer

Antal bidragstagare per försörjningshinder	Bokslut 2005	Bokslut 2004
Arbetslösa	238	201
Otillräcklig inkomst från försäkringskassa	88	85
SFI studerande (svenska för invandrare)	68	75
Sociala/medicinska skäl	130	126
Övriga	170	164
Summa	694	651

Antalet bidragstagare har ökat med 43 i december 2005 jämfört med december 2004. Ökningen finns främst i gruppen arbetslösa, men även i andra grupper utom SFI-studerande som har minskat.

Tabellen visar kostnaden i tkr för försörjningsstöd under året.

Flyktingmottagande

Ekonomiskt utfall jämfört med budget

Flyktingmottagande	Kostnader	Intäkter	Netto
Slutlig budget 2005	-1,7	0,0	-1,7
Bokslut 2005			
Flyktingmottagande	-1,0	0,0	-1,0
Summa bokslut	-1,0	0,0	-1,0
Avvikelse	0,7	0,0	0,7
<i>Bokslut 2004</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>

Verksamheten visar ett överskott med 0,7 miljoner kronor vilket till stora delar beror arbetet med att bidragstiden. Av 12 aktuella personer har 9 personer övergått till egen försörjning innan de 18 månader som introduktionstiden omfattar.

Faktisk kostnads- och intäktsutveckling

Eftersom verksamheten är ny saknas jämförelser med tidigare år.

Effekter och analys av beslutade åtgärder

Nämnden har inte beslutat om några åtgärder inom flyktingmottagande under året.

Nämnd och förvaltningsorganisation

Ekonomiskt utfall jämfört med budget

Administration, övergripande kostnader	Kostnader	Intäkter	Netto
Slutlig budget 2005	-55,3	1,8	-53,5
Bokslut 2005			
Nämnd och råd	-1,7	0,0	-1,7
Ledning och administration	-25,1	2,5	-22,6
IT	-7,8	0,0	-7,8
Telefoni och vaktmästeri	-6,1	0,0	-6,2
Administrativa lokaler	-5,4	0,0	-5,4
Förvaltningsövergripande kostnader	-6,7	1,3	-5,4
Summa bokslut	-52,8	3,7	-49,1
Avvikelse	2,5	1,9	4,4
<i>Jämför bokslut 2004</i>	<i>-57,9</i>	<i>2,8</i>	<i>-55,1</i>

Faktisk kostnads- och intäktsutveckling

Kostnaderna har minskat med 5,1 miljoner kronor, vilket till största delen beror på omorganisation och vakanser.

Effekter och analys av beslutade åtgärder

Nämnden har inte beslutat om några åtgärder inom administrationen under året.

Övriga redovisningar

Uppföljning av verksamhet

Äldreomsorg, omsorg om funktionshindrade och socialpsykiatri

Nytt för året har varit att beställaravdelningen för äldre och funktionshindrade haft det övergripande ansvaret för planering, genomförande och sammanställning av rapporter. Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) har ansvarat för uppföljning av områden som styrs av hälso- och sjukvårdslagen. Respektive biståndshandläggare har ansvarat för uppföljning av enskilda personers biståndsbeslut.

Beställaravdelningen ansvarar för att följa upp utförarenheter som :

- drivs i egen regi.
- har upphandlats och drivs på entreprenad/intraprenad.
- staden har ramavtal med och förvaltningen har uppföljningsansvar för.
- privata vårdföretag i stadsdelsområdet som följs upp på uppdrag av länsstyrelsen.

För varje uppföljning utses en grupp som består av MAS (om verksamheten bedriver hälso- och sjukvård), administrativ sekreterare, internkontrollfunktion, i vissa fall upphandlare samt minst en biståndshandläggare från aktuellt verksamhetsområde och lagrum.

Uppföljningen görs genom verksamhetsbesök, intervjuer med nyckelpersoner, granskning av journaler, dokumentation med mera. Arbetet präglas av dialog och är inriktat på att i samförstånd lyfta fram enhetens tjänster och förbättringsbehov. Resultatet dokumenteras i rapporter till stadsdelsnämnden och i vissa fall till länsstyrelsen respektive stadsledningskontoret eller socialtjänstförvaltningen.

Under året har förvaltningen medverkat i en grupp vid stadsledningskontoret. Gruppen har utarbetat ett förslag till riktlinjer för kvalitetsuppföljning av hemtjänst, ledsagning och avlösning. Förslaget behandlades av fullmäktige i december och gäller från januari 2006.

För att vidareutveckla egenuppföljningen har beställaravdelningen under hösten genomfört intervjuer med brukare som har fått hemtjänst beviljad och nyprövad under oktober. Under våren kommer intervjuerna att kompletteras med stickprovskontroller av akter. Utvalda brukare har intervjuats per telefon genom fem enkla frågor som behandlar tillgänglighet, bemötande och information. Innan intervjuerna genomförts har ett brev skickats med information om undersökningen. Resultatet kommer att användas för att säkra och utveckla biståndshandläggarnas arbete.

Planerade uppföljningar har inte kunnat genomföras fullt ut under året men slutförs i början 2006. Uppföljningarna som gjorts redovisas i bilaga 8.

Uppföljning av hälso- och sjukvård

Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)

Under året har MAS deltagit i personalmöten, undervisat och informerat vårdpersonal om riktlinjer inom hälso- och sjukvård och hygien samt föreläst om delegering för omvårdnadspersonal i stadsdelen. I samarbete med kvalitetsansvarig har MAS granskat enheter utifrån sitt verksamhetsansvar samt deltagit i olika samverkansgrupper med myndigheter som Socialstyrelsen, Apoteksbolaget, landstinget med flera.

Redovisning av avvikelser inom särskilda boendeformer

Med avvikelse menas en icke förväntad händelse som medfört eller skulle kunna medföra risk eller skada för vårdtagaren (SOSFS 2002:4).

Avsikten med avvikelssystemet är att analysera varför det hände samt förhindra att liknande händelser sker igen. För att stimulera och upprätthålla intresset är det viktigt att kontinuerligt återföra erfarenheterna från de rapporterade avvikelserna till enheten och personalgruppen. En väl fungerande avvikelshantering kan bidra till kompetensutveckling och utveckling av rutiner och organisation.

Under året var det totala antalet avvikelser 728. Antalet har ökat med 24 % under det senaste året. Antalet boende i särskilda boendeformer har minskat från 828 personer år 2004 till 749 personer år 2005.

Inga Lex Maria anmälningar har rapporterats under året.

Ett område som fortfarande dominerar avvikelserna är läkemedelshandlingen. Tidigare år har fallskador varit den näst största gruppen. Under året har avvikelser som gäller omvårdnad ökat markant och var den näst största gruppen avvikelser. Under omvårdnad registreras brister, som exempelvis hälso- och sjukvårdsåtgärder som inte blivit utförda på grund av akut personalbrist, bristande dokumentation med mera. Det är framförallt Dalens och Stureby sjukhem som har anmält den här typen av avvikelse. Nedan jämförs siffror mellan åren 2003, 2004 och 2005.

Avvikelser under åren 2001-2005

Andel av avvikelser			
År	Läkemedel	Fall	Omvårdnad
2001	59%	23%	-
2002	74%	16%	-
2003	81%	10%	2%
2004	78%	8%	5%
2005	69%	8%	12%

Läkemedelshantering

Avvikelser vid läkemedelshantering har ökat vid Dalens och Stureby sjukhem. Det kan bero på att en omorganisation har genomförts, där personal med delegering som inte är legitimerad överlämnat läkemedel till boende. Sedan det nya arbetssättet med delegering införts har läkemedelsavvikelserna vid Dalens sjukhem ökat med cirka 78 % och Stureby med 66 %. Arbetssättet finns sedan tidigare vid Årsta sjukhem och har inte medfört en ökad mängd avvikelser i läkemedelshantering.

Avvikelserna följs upp kontinuerligt av MAS för att se om de endast ökat initialt vid ett nytt arbetssätt och minskar över tid eller om ökningen är konstant.

Fallskador

Fallskador förekommer både i eget boende och boende med heldygnsomsorg. Det är endast fallskador som leder till sjukhusvård som skickas för registrering till MAS. Övrig fallregistrering och preventiva åtgärder ska diskuteras lokalt i kvalitetsråden vid respektive enhet. Fall som leder till sjukhusvård har inte ökat det senaste året.

Omvårdnad

Avvikelser som gäller omvårdnad har mer än fördubblats det senaste året. Det är huvudsakligen Dalens sjukhem som har anmält. Avvikelserna har anmälts då det varit personalbrist och boende fått tillbringa en stor del av dygnet i sängen.

Vidtagna åtgärder vid avvikelser

Åtgärder som vidtagits för att förhindra avvikelser är bland annat information och utbildning till vårdpersonal, revidering av lokala rutiner, översyn av arbetsmetoder och rutiner samt besök vid enheterna och granskning av bemanning och dokumentation.

En sammanställning över avvikelser vid förvaltningens särskilda boendeformer redovisas i bilaga 8.

Uppföljning av internkontrollplan

Funktionen för internkontroll har varit vakant under merparten av året till följd av en omorganisation. Detta i kombination med prioritering att få budgeten i balans har medfört att internkontrollen inte fullföljts i sin helhet. Utöver plan har passerkortsrutinen granskats och rutin för kontroll av taxiresor införts. Verksamheten med försökslägenheter har utretts både av förvaltningen och revisionskontoret. Utredningarna påvisade enstämigt brister i kontrollen och uppföljning av de boende och deras inbetalningar, som exempelvis att boende ligger efter med inbetalningar. En tjänst har inrättats för att få ordning på verksamheten och resultat i balans. Arbetet har påbörjats.

Personuppgiftslagen (PuL)

Nämnden ansvarar för alla personuppgifter som registreras inom nämndens verksamhetsområde enligt PuL. Under året har nämndens personuppgiftsombud givit råd och stöd samt följt upp enheternas hantering av register.

Nyckeltal

Redovisning av nyckeltal för stadsdelsnämnderna finns i bilaga 4.

Kommunfullmäktiges uppdrag till nämnden

Den totala budgeten är stadsdelsnämndens huvuduppdrag. Utöver detta har kommunfullmäktige lämnat särskilda uppdrag till stadsdelsnämnderna.

Fullmäktige har beslutat att staden ska tillämpa en antidiskrimineringsklausul vid upphandlingar. Vid alla upphandlingar under året har klausulen använts både i förfrågningsunderlag och vid avtalsskrivning.

- Renhållning, vinterväghållning och parkskötsel för stadsdelsområde Enskede - avtalsstart 2006-10-01.
- Bygg- och arkitektkonsulttjänster (stadsdelsgemensam ramavtalsupphandling, där förvaltningen var administrativt ansvarig) - avtalsstart 2005-01-01.
- Icke-medicinska rehabiliterings- och omställningskonsulttjänster (stadsdelsgemensam ramavtalsupphandling, där förvaltningen var administrativt ansvarig) - avtalsstart 2006-03-01.
- Trafiklederna (stadsdelsgemensam upphandling, där förvaltningen var administrativt ansvarig) – avtalsstart 2006-10-01.

Bokslut

Årets bokslut har upprättats enligt god redovisningssed och i överensstämmelse med stadens riktlinjer och kommunal redovisningslag. Bokslutet innebär en avslutning av nämndens räkenskaper och visar det gångna årets resultat och ekonomiska ställning på bokslutsdagen. Bokslutet sammanfattas i en balansräkning och en resultaträkning. Balansräkningen visar tillgångar och skulder samt det egna kapitalet den sista december. Av resultaträkningen kan utläsas hur stora kostnaderna och intäkterna varit under januari till december. Bokslutet kan inte jämföras med nämndens budgetutfall, som innebär en avräkning per verksamhetsområde mot fastställd budget, se bilaga 5.

Analys av balansräkningen

Balansräkningen i siffror finns som bilaga till verksamhetsberättelsen, se bilaga 5.

Tillgångar

Under tillgångar finns kundfordringar, kortfristiga fordringar (är inbetalda till förvaltningen inom cirka två månader), förutbetalda kostnader (till exempel hyror kvartal 1 för 2006), upplupna intäkter (ej inkomna intäkter den 31 december som gäller 2005) samt kassa och bank. Kundfordringarna har minskat, vilket är en följd av att alla fordringar i det tidigare ekonomisystemet blivit nedskrivet. Detta har även lett till en halvering av de osäkra fordringarna. När det gäller ej inkomna (upplupna) intäkter har kravet på staten minskat, eftersom försäkringskassan nu kommit i kapp med sina utbetalningar när det gäller LASS-ersättning. En ökning finns även på fordringar inom staden, eftersom ersättningar för kompetensfonden och stadsdelsförnyelsen ökat markant.

Skulder

Under rubriken skulder finns årets resultat (som för förvaltningarna oftast är negativt då merparten av inkomsterna finns hos stadsledningskontoret), leverantörsskulder (fakturer som sänts till postgirot men ännu inte betalats), kortfristiga skulder (projekt pengar, tillgångar i dödsbon och egna medel), förutbetalda intäkter (till exempel hyror kvartal 1 för 2006), upplupna kostnader (fakturer som inte kommit in den 31 december men som gäller 2005). Leverantörsskulder och ej inkomna kostnader är samma som året innan. Däremot har en förändring skett mellan leverantörsskulder och ej inkomna kostnader, vilket beror på fakturaflödet.

Jämförelse mellan resultaträkningen 2004 och 2005

Årets resultaträkning redovisas under rubriken Nämndens ekonomiska utfall på sida 70. Resultaträkningen i siffror finns i bilaga 5.

Periodiseringar

Enligt stadens anvisningar fastställde nämnden i samband med bokslutet 1999 beloppsgränser för vad som ska periodiseras.

- Kostnader och intäkter ska redovisas på rätt räkenskapsår, det vill säga det år varan levererats, tjänsten utförts eller händelsen inträffat. Som underlag ska finnas faktura, följesedel eller motsvarande. En skuld eller fordran får inte bokföras enbart med hänvisning till beställning. Prestationen måste vara utförd.
- Alla kostnader och intäkter som går att registrera med automatik under period 12 och 01 (december och januari) ska redovisas på rätt räkenskapsår. Därefter måste manuell bokföring göras. Poster som bokats manuellt ska vara på belopp över 25 000 kronor.
- Förvaltningens periodiseringar får aldrig försena bokslutet. Vissa poster är undantagna och ska alltid periodiseras enligt regler i stadens redovisningshandbok: hyror, löneskulder, fordringar på personalens löner, redovisning av SL-kort, statsbidrag och andra driftbidrag.

Bilagor

1. MBL-protokoll samt yttranden från råden
2. SLK:s blankettbilagor
3. Personalekonomiskt bokslut
4. Nyckeltal
5. Sifferbokslut och balansräkning
6. Kvalitetsredovisning, förskola.
7. Kvalitetsredovisning, skola.
8. Uppföljning av verksamheter

Verksamhetsberättelsen med bilagor finns på
stadsdelsförvaltningens webbplats:
www.stockholm.se/enskede-arsta

Verksamhetsberättelsen kan även beställas hos
registrator, tfn 508 14 022